

2020: Ne değişti, neden değişti, nasıl değişecek? 3

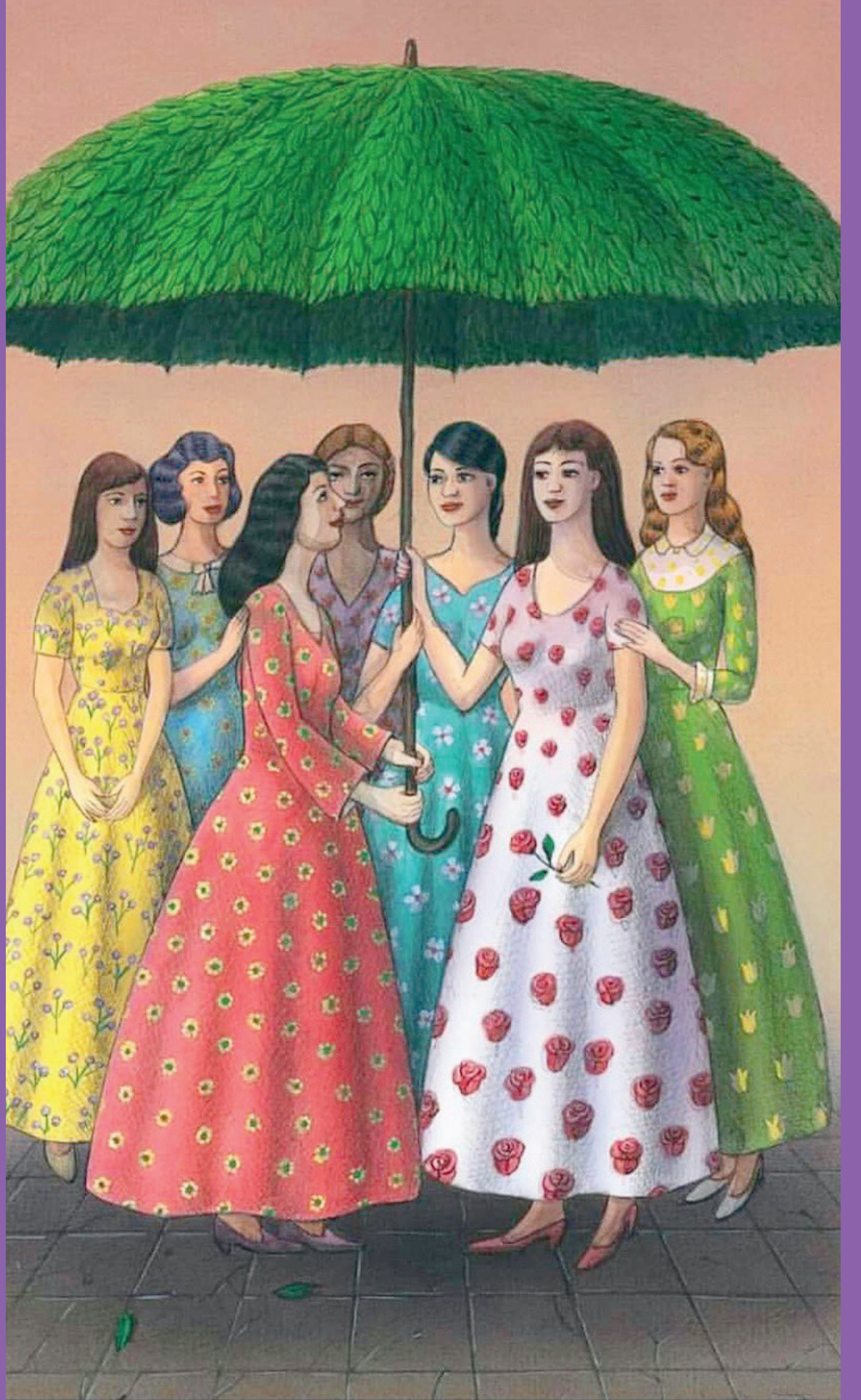
Bakanlık genelgesi: Suçun ikrarı mı? 5

Biz de isterdik yıldızlardan neşeli fallar bakmayı... 12

Sosyalizmde sağlık: Önce çocuklar ve kadınlar! 18

'YOL YÜRÜYÜŞ ÖĞRETİR'

İÇİNDEKİLER

2020: Ne değişti, neden değişti.....3	Elif Ekin SALTİK
2019'dan 2020'ye... Mahalleden ülkeye.....4	Adile DOĞAN
Bakanlık genelgesi: Suçun ikrarı mı?.....5	Av. Gülşah KAYA
Tecavüze uğrayan kadınlar.....6	Birsen ŞAHİN
Hakları kullanmak o kadar kolay değilmiş!.....6	Gönül KURAL
Ben bu kadınlarla artık her yere yürüyeceğim!.....7	Hanma KIZILTAŞ
Bizim gücümüz, sizin haklarınız var!.....7	
Şimdiki aklım olsaydı.....8	Güler SOLMAZ
Yaşadığımız tacize çözüm ararken.....8	İstanbul Aydın Üniversitesi Ekmek ve Gül Atölyesi
Okul öncesi öğretmenleri neden hep kadın?.....8	Sevgi POLAT
Van'dan bir ses yükseliyor: Susmak yok!.....9	
İÇİMİZDEN BİRİ.....10	Nazlı
SAĞLIK.....11	Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ/Aysun DOĞAN
Biz de isterdik yıldızlardan neşeli fallar.....12	Gülşah KAYA/Sarya TUNÇ
#Ugurmumcuanneleri dayanışmaya çağırıyor...14	Elif BAYDUR
İki kat fazla çalışıp üç kat az ücret alıyorlar.....15	Reyhan KARA
'Bizi her işveren çalıştırmak ister'.....16	Hande KÖSE/Nursel OKTAY
Mağaza çalışanları örgütleniyor.....17	
'İnsanını yeşil parka alması geliyor'.....17	Zelal Sahidenur SARİ
TARİH.....18	Şükran DOĞAN
Eylemler güzel ama konu mankeni değiliz.....20	Selma AKSU
Bir yanda kayyum bir yanda kriz.....20	Meyra ÇOBAN
'Çocuklarımı düşünmeyi ben de düşünmem'...21	Hande KÖSE/Nursel OKTAY
Vay be ne jest ama!.....21	Ebru YİĞİT/Kübra LAZ
Kaşığın ucuyla bize, kepçeyle kendilerine.....22	Şerife DEMİ
Benim bu yaşadıklarımı hangi bakan yaşıyor?....22	Hasret KANAT
'Bize daha fazla jest yapmasınlar'.....22	Selma AKSU
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Atlantik: Bir hayalet hikâyesi.....24	Kübra YETER

2020 yılının ilk dergisiyle karşınızdayız. Dergimiz 2019'dan taşınan kadın gündemlerinin 2020'deki görünümünün neler olabileceğine dair tartışmalar içeriyor. Bu açıdan geçtiğimiz yıldan nasıl bir bakiye söz konusu ve önümüzdeki yılın kadın mücadelesini biçimleyecek ana dinamikler neler olacak sorusuna da cevaplar içeriyor.

Kadına yönelik şiddet, yakıcı bir gündem maddesi olarak varlığını sürdürürken, dergimizde kadınların geçim dertlerini ve krizin etkilerini anlattıkları yazılar da bir kere daha ortaya koyuyor ki, hayatta kalma mücadelemiz çok yönlü bir "savaş" halini almış durumda. 2019'da en az 474 kız kardeşimizi şiddet nedeniyle kaybettik. Resmi veriler son 5 yıl içerisinde "1 milyon 15 bin 337 farklı kadına yönelik gerçekleşen şiddet olayı" yaşandığını ortaya seriyor. Resmi rakama dahil edilemeyenlerle birlikte rakamın çok daha büyük olduğunu görüyoruz. Adeta bir savaş!

Kadınların yükselen tepkisiyle birlikte 2019'un son günlerinde ve 2020'nin ilk günlerinde hükümet nezdinde adımlar atıldığını gördük. Dergimiz bu adımların arka planında neler olduğunu ve kadınların kendi deneyimleriyle gözler önüne serdiği ağır şiddet olaylarının çözümünü noktasında nerede durduğunu da tartışıyor. Elif Ekin Saltık'ın ve Av. Gülşah Kaya'nın değerlendirmeleri bu açıdan önemli tespitler barındırıyor.

Türkiye'nin küçük bir panoramasını sunan Esenyali Mahallesi'nden Adile Doğan'ın yazdığı "beklentiler" ise, halimizin ahvalimizin bir özeti.

Ana gündemlerimizden biri de her zaman olduğu gibi işçi emekçi kadınların geçim mücadelesinde değişenler ve değişmeyenler. Asgari ücrete yapılan komik zam, çeşitli sektörlerde biten ve süren toplu iş sözleşmelerinin gösterdikleri, çalışma yaşamında krizin etkileriyle birlikte yaşanan değişikliklerin kadınların çalışma ve yaşam koşullarına etkileri farklı alanlardan, farklı sektörlerden kadınların anlatımlarıyla önümüze seriliyor.

Dergimizin bu sayısının dikkat çeken özneleri, genç kadınlar. Üniversitelerden, hastanelerden, AVM'lerden, fabrikalardan yazı ve mektuplarıyla yaşama-

Şimdilik
Gün küçük dağların ardında
Ve yolumuz var daha
Her şey olgunlaşır
Çürüyüp dökülür zincir
En güzel, yol yürüyüş öğretir...

ya mahkûm edildikleri şiddete, kötü yaşam koşullarına, geleceksizliğe karşı öfkelerini paylaşırken, bir yandan da bu cendereden çıkış yollarını bulmak için yarattıkları küçük birliklerin nasıl büyük etkiler yarattığını deneyimleriyle aktarıyorlar. Genç kadınların "Susmuyoruz" sözü 2020'nin en çok çınlayacak sözü olacak gibi görünüyor.

Tarih sayfamızda bu ay kendisi de bir sağlık emekçisi olan Şükran Doğan'ın yazısıyla Sovyetlerin kadın ve çocuk sağlığına ilişkin kurduğu sistemin nasıl bir sistem olduğuna odaklanıyoruz. Hep söyleriz; bugün en küçük talebimizi bile "hayal" diye nitelendirenlere "hayal değil gerçek, yapıldı ve yaşandı" diyerek vereceğimiz cevaplarımız elbette var.

Sağlık ve sosyal hizmet alanlarında kadınlar ve çocukları tümüyle yalnız ve çaresiz bırakan bugünkü sistemin 2019'daki haliyle 1920'lerin sosyalist Rusya'sını karşılaştırdığımızda "ileri" olan, "gelişmiş" olan, "insani" olan nedir, apaçık görünüyor. Bu yazıdan bakınca, bugün Ankara'nın göbeğinde iki kadının kaçırılarak tecavüze uğradığı, kadınların kendi olanaklarıyla ulaştığı karakol ve hastanede yaşadığı travmaların nasıl bozuk bir sistemin sonucu olduğunu gördüğümüz yazımız da ayrı bir

anlam kazanıyor.

Geçtiğimiz yıl hem dergimizde hem de sitemizde paylaştığımız film önerilerimizin çok sevildiğini gördük. 2020'de de elimizden geldikçe devam edeceğiz. Bu sayımızda Senegal özelinde aslında dünyanın varmakta olduğu noktayı da özetleyen Atlantik filmine bakarken kendi coğrafyamızda yaşananlar da "bir bir aklımızın kıyısından bize el sallayacak."

Bu ay orta sayfamızda biraz yüzümüz gülsün, yaşadıklarımızla biraz birlikte dalga geçelim diye "burç yorumları" paylaştık. Dediğimiz gibi, kaderimizin ne yıldızlarda ne de fincanlarda olmadığını biliyoruz elbette, ama istedik ki birazcık gülümseyelim...

2020'ye "Birlikte Yürüdüğümüz bir 2020" diyerek girdik... Şair Gülten Akın'ın "Yol yürüyüş öğretir" dizisinden esinlendik. Kadınların ayaklarına bağlanan zincirleri her adımda çürütüp döken, mücadelemizi, ortaklıklarımızı, olanaklarımızı olgunlaştıran, irili ufaklı engellerin ardından parlak güne ulaşmamızı sağlayacak olanın daha çok kadının aynı yolda yanyana yürümesi olduğunu biliyoruz.

Şubat'ta görüşmek üzere...

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Cemal Dursun

Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat

Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaş Dağıtım AŞ
İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62
Adana Baskı: Arslan Güneypoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA

2020: Ne değişti, neden değişti,

2020, kadınların değişirme güçlerini hatırladığı, daha çok örgütlendiği, birlikteliğimizin gücünün etkilerini daha çok gördüğümüz, değişirme potansiyelimizi daha çok sınadığımız bir yıl olsun!

Elif Ekin SALTİK

Zorlu bir yılı geride bıraktık. Yeni yıla ilk adımı atarken yılbaşı sofraları önceki yıllara göre daha yavandı belki ama eş, dostla, arkadaşlarla o sofraları birleştirmekten geri durmadık. Bir araya geldikçe geçirdiğimiz yılı, iyiyi kötüyü masaya yatırdık.

Yeni yıla adım atarken asgari ücret zammının belirlendiği “orta oyunundaki” sahneler, alın terimizle kazandığımız paranın yetmeyişinin nedenlerini, nasıllarını daha çok tartışmamıza neden oldu. Yoksulluk nedeniyle emekçilerin kendini yaktığı, intihara kalktığı bir memleket tablosunda “halka jest”in karşılığı bu kadarcık olunca, asıl jestin kime niye yapıldığı, nasıl yapıldığı da elbette çok gündem oldu.

2 yıldır hayatlarımızın orta yerine yerleşen “ekonomik kriz” bugün hayat mücadelemizin zorluk koşullarının da en büyük belirleyeni. Ekonomik krizin ise sadece bir gündem olmadığını, aynı zamanda bir kırılma hattı olduğunu daha yakıcı bir biçimde hissediyoruz bugün. Örneğin, şiddeti daha çok hissediyoruz. Fabrikada öfkelenen ve korkuyla, kaygıyla susan eş, evde öfkesini daha fazla kusar oldu. Fabrikada ustabaşı başımızda daha çok dikilip “Daha ça-

buk” diye bağırır, iş saatleri uzadıkça uzar, evde çocuğu, yemeği, temizliği, geçimi hepsi daha çok üstümüze kalırken, ne yapsak da aksimiz mutfaktaki boş tencereye daha çok yansır hale gelirken, içimizde hesaplaşmalar da daha çok yapılıp oluyor haliyle.

Bu hesaplaşmalar ve hayatta kalma mücadelesi kadınlar için tarihin hiçbir döneminde kolay olmadı. 2019’da kolay değildi. 2020’de de belli ki kolay olmayacak.

YANLIŞI YANLIŞLA SÜRDÜRMEKTEKİ MEDET

Ama iktidarın üzerinde hissettiği baskı, öyle görünüyor ki bugün dünden daha fazla. Krizin büyüyen etkisi, “yerli ve milli otomobilden” murat edilen rüzgarla dağıtılmaya çalışılıyor örneğin. Ne ülke içinde ne de ülke dışında iktidarın beklediği etkiyi yaratmayan Suriye’ye operasyon hamlelerinin yarattığı açmazlar, yeni Osmanlıcı, yayılmacı politika bugün halk içinde eleştirel tartışmaların önemli bir yönünü oluştururken, tartışmaların üstünü Libya’ya asker göndererek örtmeye çalışıyor. 2019 Haziranı’ndaki seçimlerde büyük kentlerde yaşadığı gerileme, halk iradesine rağmen atılan adımların nasıl ters teptiği ortadayken, Kanal İstanbul gibi geniş halk kesimlerinin ve bilim çevrelerinin “büyük zarar olur” dediği bir proje

nasıl değişecek?

“Siz istesenez de istemesenez de yapılacak” denilerek önümüze konuyor. 2008 krizinden farklı bir dünya ve Türkiye tablosu olduğu açıkken ve ha bire enfasyon verileri, istatistik bilgileri el altından değiştirilirken, öte taraftan krizde sermayeyi kurtarma operasyonları için düğmeye basılıyor.

Ekonomiden dış politikaya kadar her alanda son 17 yıldır biriken sorunlar, 2019’da zirve yaptı, bu sorunların 2020’ye devredeceği açık. Ancak iktidarın hamleleri de gösteriyor ki “iktidarın beka sorunu” da yeni yıla devredilmiş durumda. Ve kendi bekası için derinleştirdiği, sivrileştiği sorunlara ilişkin bugün atmak zorunda kaldığı adımlar, gündemin belirleyicisinin artık sadece iktidarın kendisi olmadığını da gösteriyor.

DÜN NEYDİ, BUGÜN NE OLDU?

En yakın örnek kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda son günlerde hükümet nezdinde atılan adımlar. 2019 yılında kadına yönelik şiddete karşı biriken toplumsal tepki, iktidarın ne yapsa değiştiremediği bir gündem olarak varlığını sürdürdü. Önceki yıllarda “idam, hadım” gibi sorunu derinleştiren popülist tartışmaları öne sürerek, katilleri münferitleştirip sonra da bunlara lanetler yağdırarak ya da gerçekleştirmeyeceği açık olan kimi pratik önlemleri “hükümet önlemler tartışıyor” başlığıyla servis ederek yönetebildiğini düşündüğü tepkileri, bugün o kadar kolay yönetemez durumda. Dün kadın düşmanlığında en gerici konumda olan kliklerle iş tutarken, kadın haklarındaki kazanımları hedefe koyanları hiçbir fırsatı kaçırmadan öne sürüp ‘akil adamlar’ haline getirmeye çalışırken (hatırlayın, Barış Pınarı operasyonuna gönderdikleri subaylardan nafaka mağduriyeti hikayesi bile çıkarmışlardı), kadın hakları, kadınları koruyan yasa ve sözleşmeler konusunda kamuoyunda yalan yanlış bilgileri bizzat devlet eliyle servis ederken bugün başka türlü hamlelerin sahne alıyorlar. 25 Kasım’dan bu

yana adeta düğmeye basılmış gibi üst üste resmi şiddet verileri, önlem paketleri, genelgeler, eylem planları açıklamaya başladılar... En üst düzey yetkililer ağızdan özeleştiriler verip, “Gereğini yerine getireceğiz” sözleri verir oldular. Var olan yasal mevzuatın “uygulanmasını” istemenin ötesine geçmiyor da olsa, zaten böyle bir ufka sahip olması beklenmese de Bakanlıklar nezdinde genelgeler, eylem planları açıklarak, somut, etkileri gözlemlenebilir, dolayısıyla da hesap sormaya daha açık kamusal düzenlemelere kapı açar hale geldiler.

ETKİMİZİ KÜÇÜMSEMEYELİM!

Bunda, giderek artan şiddet olaylarına karşı “Artık yeter” noktasına çoktan varılmış olmasının etkisi kadar, bu “Artık yeter” sözünü geniş kadın kesimlerine mal eden mücadelelerimizin de elbette çok önemli etkisi var. Bugün kimi göstermelik de olsa atılan adımlarda geniş kadın kesimlerinin ve halkın önemli bir bölümünün gösterdiği istikrarlı tepkinin ve eşit, özgür, şiddetsiz bir yaşam için mücadele eden kadın örgütlenmelerinin, bizi güç yapan birlikteliklerimizin etkisi var. Ama bu etkinin böyle somutlanmasında, iktidarın giderek daha derin hissettiği “kendini bekasına dair sıkıntının” da bir arka plan oluşturduğunu unutmamak gerekir.

Bugün, 2019’u büyük zorluklar altında, daha az umut duyarak, hatta belki de umutsuzluğu, karamsarlığı içten içe büyütürük bitirmiş olan, gelen yıldan değişim adına beklentisini azaltmış olan kadınlara da bu arka planı daha çok hatırlatmaya ihtiyacımız var. Bugün değişimin olanakları, üzerindeki tüm sis örtüsüne rağmen düne göre daha fazla aslında. Bu olanakları gerçek bir değişime dayanak yapmak ise ancak örgütlülüğümüzle mümkün...

2020, kadınların değişirme güçlerini daha çok hatırladığı, daha çok örgütlendiği, birlikteliğimizin gücünün etkilerini daha çok gördüğümüz, değişirme potansiyelimizi daha çok sınadığımız bir yıl olsun!

2019'dan 2020'ye... Mahalleden ülkeye...

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın
Dayanışma Derneği

2018'in son gününde, 2019 yılına girmeye saatler kala, mahalleden bir kadın beni arayarak, "Koşun gelin, parkımızı ve ağaçları söküyorlar" dedi. Birkaç kadın gittik hemen. Mahallenin 20 yıllık parkını birine peşkeş çekmişlerdi. Mahallemizde bu parkın dışında çocuklarımızın gideceği hiçbir yer yoktu. Ertesi gün, yani 1 Ocak 2019'da bir eylemle parkın yıkımını ve ağaçların sökümünü durdurmuştuk. Çocuklarımız hâlâ o parkta oyun oynuyor.

2019'un ilk ayında yeniden gündeme oturan 'çılgin proje' Kanal İstanbul tartışmasının 2020'de de devam edeceğini düşünürken aklıma geldi bu eylem. Tüm İstanbul'da ve elbette mahallemizde yaşayanlar için birçok açıdan daha büyük bir yıkım ve talanın ifadesi Kanal İstanbul. Ve yeni yılın arifesinde mahalleden ülkeye bakarken, ilk dileğimiz Kanal İstanbul mücadelesinin de böyle sonuçlanması oluyor haliyle.

BİR DAHA YAŞANMASIN DİYE EL ELE VERDİK

2019 çok çetrefilli bir yıl oldu kadınlar için. Sorunların katlandığı, saldırıların arttığı, ekonomik krizin vurduğu, her türlü şiddetin yükseldiği, seslerinin kısılmaya çalışıldığı... Ama mücadelenin ve kadın dayanışmasının da öğrettik ilerlediği bir yıldır aynı zamanda. Hem ülkede hem mahallemizde...

Bazen kendi mahallemizde yaşadığımız sorunlara, bazen de memleketin neresinde olursa olsun yaşanan kadın cinayetlerine, çocuk istismarlarına ses çıkarttık. Çocuğunun elini sıkarak derneğin kapısından içeri "Çocuğum istismara uğradı" diye giren bir komşumuzun feryadını, Adana'da istismar edilen 3 yaşındaki çocuğun annesinin çığıyla birleştirerek sokakları inlettik. 8 yaşında, komşusu tarafından istismar edilen çocuğun davası mahkeme tarafından "delil yetersizliği" gerekçesiyle düşürüldüğünde, "Bir kereden bir şey olmaz" diyen sorumluları yeniden yâd ettik. 6 yaşında babası tarafından istismara uğrayan çocuğun yaşadıklarının örtbas edilmesine tanıklık ettik ve istismarın aklanmasına engel olmak için sokak sokak dolaştık, bir daha yaşanmaması için mücadele ettik.

Kadınların memleketin her yerinde yaşadığı sorunların, saldırıların tamamıyla bu bir yıl içerisinde mahallemizde karşılaştık diyebilirim. Hemen her olay bize dayanışmanın yaraları saracak ve iyileştirecek tek ilaç olduğunu gösterdi.

Sorunların derinleşerek yeni yıla taşındığının farkındayız. Ama dertlerimizle birlikte, dermanımızı da taşıyoruz yeni yıla; bir arada olmanın, örgütlü olmanın gücünü ve dayanışmanın iyileştiriciliğini.

Tam 15 yıl boyunca eşinden şiddet gördükten sonra 3 çocuğuyla sokağa atılan Pınar'a elini uzattı dernekteki kadınlar. Kendine derme çatma bir ev kuran Pınar'ın yoksullukla mücadele etmesi gerektiği tabii bu defa.

Çalıştığı fabrikadan, ustabaşının tacizine sessiz kalmadığı için atılan Fatma, gece vardiyasından dönerken servis eve yakın bir yere bırakmadığı için yolda tacize uğrayan Serpil de el ele verdikimiz kadınlardandı.

Cinsel saldırıya uğrayan zihinsel engelli genç bir kadının davası ise bir yıldır sürüyor. Üstelik ona bunu yapanlar halen serbest...

Şiddet gördüğü kocalarından kurtulan ama bu defa küçük çocuklarına bakamayıp Sosyal Hizmetlere vermek zorunda kalan Nurcan, Sevda ve Songül de dayanışma için derneğin kapısını ça-

lan kadınlardan-
dı. Yaşamı boyunca şiddet görmüş beş çocuk annesi Selda altıncı çocuğunu, eğer ondan haberdar olmasaydık sokakta doğuracaktı. Devletin uzun süre yardım yapmadığı Selda'nın beş çocuğu hâlâ Sosyal Hizmetlerde...

Çocuklarını bırakacakları güvenli ve ücretsiz bir kreş olmadığı için çalışamayan, güvensiz yaşamak zorunda olan kadınlar... 50-60 yaşına kadar dışarıda hiç çalışmamışken geçim sıkıntısı yüzünden "İş bulabilir miyiz acaba" diye kapımızı çalan kadınlar...

Çalıştığı halde geçinemediği için ek işlerde çalışmak zorunda olan kadınlar... İkinci el kıyafet almak için uğrayıp kapı arasında dertleştiklerimiz...

Ve 2019 yılının bitmesine sayılı günler kala Eda Çakar kız kardeşimiz eşinden gördüğü şiddete daha fazla dayanamayarak intihar etti.

SORUNLAR DERİNLEŞİYOR PEKİ, BİZ NE YAPACAĞIZ?

Bütün bu sıraladıklarımız 2019 yılında memleketin sadece bir mahallesinde yaşandı. Üstelik bunlar sadece bir kısmı... Bu sorunların derinleşerek yeni yıla taşındığının farkındayız. Nitekim 2020'ye sayılı saatler varken, bu yılın da zor geçeceğinin ilk işaretleri geldi. Kocasının kumar borcu yüzünden çocuklarını sattığını anlatan, kanser hastası ama tedavi için gerekli ilaçları alamayan kız kardeşimizin yardım çığı ve çalıştıkları fabrikada üç aydır ücret alamayan işçi kadınların "Ne yapacağız" sorusu ile karşıyoruz yeni yılı.

Ne yapacağız? Aslında bu soru hepimizi ilgilendiriyor. Ne yapacağımızı da yine mahallemize bakarak görebiliyoruz. Sonuçta dertlerimizle birlikte, yukarıda sıraladığımız her bir olayda altını çizdiğimiz dermanımızı da taşıyoruz yeni yıla; bir arada olmanın, örgütlü olmanın gücü ve dayanışmanın iyileştiriciliğini.

Çünkü 2019 aynı zamanda Esenyalı kadınların haklarına ve hayatlarına sahip çıktığı bir yıl da oldu. Parkımıza ve ağaçlarımıza sahip çıkarak başladığımız 2019'da kadına yönelik şiddete, istismara, işten atmalara ve krizden faturasına karşı her gün sokaklarda, alanlarda olduk. Ve yola devam ederken mücadelenin bizleri buluşturduğu kadınlarla birlikte çoğaldık.

2020'de kadın dayanışmasının daha güçlü olması, "Gücümüz Birliğimizde" sözünün daha gür yankılanması dileğiyle... Mahallemizde ve ülkemizde...

BAKANLIK GENELGELERİ:

Suçun ikrarı mı politika ısrarı mı?

Av. Gülşah KAYA

Aralık ayı sonunda Adalet Bakanlığı bir genelge yayımladı. Özetle; mahkemelere, kolluk görevlilerine ve ilgili diğer adli makamlara kadına yönelik şiddet konusunda yasal metinleri hatırlatıyordu ve 2015 tarihli eski bir genelgenin güncellenmesinden ibaretti. Daha sonraysa ailenin ne kutsal şey olduğundan bittabi. Tarihi yeniden keşfeden Bakanlık, yasalardan kısmi alıntılarla ortaya karışık bir izahat sunuyordu. Dikkat çekilen birkaç kilit nokta da vardı. Bakanlık, kurumların eşgüdümlü çalışmasının ve yasaların uygulanmasının şiddeti önlemedeki öneminden bahsediyordu. Yani, yuva yıkıldığı iftirasıyla hedefte olan ve bir cümleyle üstünden atlanan İstanbul Sözleşmesi'nin temel politikasından...

10 YILLIK İTİRAF

Genelge, AİHM'de Türkiye aleyhine sonuçlanan Opuz kararına atıf yapıyordu. Opuz kararı, bu memleketin en aşına olduğu hikayelerden birinin Avrupa görmüş hali. Hem kendisi hem de annesi yıllarca şiddet gören Nahide Opuz'un onlarca şikayetine rağmen hakkında hiçbir şey yapılmayan eski kocasının, Nahide'nin annesini öldürmesi hikayesi... 2009'da verilen bu önemli kararda AİHM, "Türkiye'deki genel ve ayrımcı adli pasifliğin, aile içi şiddeti teşvik eden bir atmosfer yarattığını" söyledi. Bir başka deyişle AİHM, bu kararla ilk defa bir devleti açıkça kadın cinayeti faili saydı.

Opuz kararının üzerinden 10 yıl geçti. 10 yıl sonra Ayşe Tuba Arslan, 23 kere şikâyetinde bulunmasına karşın haklarında hiçbir şey yapılmayan eski kocası tarafından vahşice öldürüldü. Yani, 10 yıl sonra, "Türkiye'deki genel ve ayrımcı adli pasiflik, aile içi şiddeti teşvik eden bir atmosfer" yaratmaya devam ediyor. Opuz'un korunmaya çalışıldığı dönemde, 6284 sayılı yasanın öncülü olan 4320 sayılı yasa yürürlükteydi. Ayşe Tuba Arslan ise çok daha kapsamlı ve genel olarak İstanbul Sözleşmesiyle uyumlu 6284 tarafından korunmadı. 10 yılda yapılan bu "yasal iyileştirmelerin" kadınların yaşamlarını korumaya yetmediği ortada.

Bugünün güncel dayanışma ağlarından biri olan sosyal medyayı baltalamaya niyet eden bu genelgeleri "büyük bir adım, alkışlanacak bir tutum" olarak değerlendirmek AKP'nin boyasına gözümüzü sürmek olur.

10 yıl sonra şiddeti önleme iddiasındaki bir genelgede Opuz kararını hatırlatmak bir suç ikrarı değil de ne?

ADALET ARAYIŞINA MEDYA ENGELİ

Yasa maddelerini tekrar etmekten öteye geçmeyen 23 maddelik belge, imzaladığı sözleşme, yürürlüğe soktuğu yasayla çoktan yapmış olması gerekenleri, bir keşifmişçesine önümüze attı, bir farkla: sosyal medya paylaşımları. Genelgenin ikinci kısmındaki 5. madde, "soruşturma evresiyle ilgili ifade, tutanak, belge, ses ve video kaydı gibi delillerin internet ve sosyal medya gibi platformlarda paylaşılmasının önüne geçilmesi" için paylaşımlar hakkında "gizliliğin ihlali" suçundan cezalandırmaya dikkat çekiyor. Yani Bakanlık, şiddetin önlenmesinin çözümünü soruşturmanın gizliliğinde buluyor. Bunca zaman sonra özel görevli savcılar da hi yetiştirmediğini itiraf eden bu genelge, yargıdan aradığını bulamayan kadınların hayatta kalmak için son çaresi olan sosyal medya çırpınışlarını hedef aldı.

SÜLEYMAN SOYLU'NUN ÇÖZÜMÜ

Yeni yılın ilk günündeyseniz İçişleri Bakanlığı bir genelge yayımladı. Hükümetin "kadınlara sağladığı olanaklara" bolca atıf yapılan metinde, "aile içi ve kadına yönelik şiddetle topyekûn mücadele edilmesi, 2020-2021 döneminde acil alınması gereken önlemlerin kurumlar arası işbirliği ve eşgüdümle uygulanması-

nın sağlanması amacı"na vurgu yapıyor. Genelgeyi imzalayan Süleyman Soylu, bu amaç doğrultusunda "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı" kapsamında bütün devlet mekanizmalarını göreve çağırıyor.

Yine uzun yıllar önce yapılması gerekenlerin yapılmadığı itiraflarıyla bezenmiş bu genelge, kadın örgütlerinin uzun yıllardır formüle ettiği somut uygulamaları içeriyor. Genelgede hem bir program çıkarılmış hem de bu program için yeni birimlerin oluşturulması öngörülmüş. Esasen uygulamanın ana hatlarını oluşturan genelge, İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerinin nasıl yerine getirilebileceğine ilişkin, sürecin devlet cephesindeki öznelere bir yol haritası çiziyor. Buradan bakınca, olması gereken zaten bu gibi görünebilir. Fakat genelgenin dayanağı olan koordinasyon planına bakınca, işler değişiyor.

Kadına yönelik şiddeti "ailenin korunması" sorunu olarak ele alan, çözümlü din görevlilerine havale eden, en büyük iddiası eğitim seferberliği yapmakken bu seferberliğin başrolünü din görevlilerine veren, özetle; 17 yıldır sürdürülen politikada ısrar eden bu koordinasyon planına bakınca, yayımlanan bu genelgenin de

şiddete derman olacağı konusunda yine ciddi şüpheler doğuyor.

AYİNESİ İŞTİR KİŞİNİN...

Opuz kararının verildiği yıllar, Türkiye'de ve dünyada örgütlü kadın hareketinin de yükseldiği bir döneme denk düşüyordu. Pasif ve ayrımcılığı tescillenmiş olan Türkiye, derhal bir prestij toparlamalıydı ve tam da bu sebepten İstanbul Sözleşmesi'ne koşar adım imza attı. Yürürlüğe soktuğu sözleşmeyi uygulamak için her türlü kurumla eşgüdümlü çalıştı. Sözleşmenin denetleme mercii niteliğindeki uzmanlar kurulu olan GREVIO, 2018'de yayınladığı raporda Türkiye için tıpkı Opuz kararındakine benzer değerlendirmelerde bulundu. GREVIO, Türkiye için bir vahamet tablosu çizdi ve bu tabloyu birkaç ana başlık altında topladı: Cinsiyet rollerinin derinleştirilmesine sebep olan ve kadınları aile dışına çıkarmayan hükümet politikaları, şiddete karşı bütüncül politika uygulanmaması, kadın katillerinin cezasız kalması... Yani, Türkiye'nin kadın politikası fotoğrafının net hali. Geline aşamada, devletin kadınları korumadığı, tam tersine şiddeti körüklediği bir kez daha uluslararası mekanizmalar tarafından tescillendi.

Her gün tekrar yaşadığımız hâl de daha iyisini vadetmiyor. Kadınlar, şiddet sarmalının içine her geçen gün daha çok çekiliyor ve devlet sarmalın dışına tel örgü örmek dışında hiçbir şey yapmıyor. Hükümetin 17 yıldır süren kadın düşmanı politikasının ısrarı, bugün "ölmek istemiyoruz" çığlığında özetleniyor.

Gözlerini kapatanın dahi göreceği bu tabloya karşılık AKP, bu seferki sıkışmışlığına genelgelerle nefes aldirmaya çalışıyor. Bugün bu genelgelerin yazılmasına da vesile olan kazanımlar heybemizdeyken 10 yıl geriye giden, var olan yasal korumalardan ileri tek bir laf etmeyen, bilakis bugünün güncel dayanışma ağlarından biri olan sosyal medyayı baltalamaya niyet eden bu genelgeleri "büyük bir adım, alkışlanacak bir tutum" olarak değerlendirmek AKP'nin boyasına gözümüzü sürmek olur. Eğer bir anlam ve görev çıkartacaksak bu, AKP'nin suç ikrarını teşhir etmek, ısrarlı kadın düşmanı politikasına karşı daha ısrarlı ve örgütlü bir mücadele örmekten başka şey olamaz.

Tecavüze uğrayan kadınları bir de devlet örselerse...

Birsen ŞAHİN
Ankara Tuzluca'yır Kadınları
Dayanışma Derneği

Geçtiğimiz hafta ilçemizde bir kadın ve kızı kaçırılarak tecavüze uğradı, dayak yedi ve gasp edildi. Failler bununla yetinmeyerek kadınların arabasının tekerini patlatıyor, camlarını kırıp arabayı kullanılamaz hale getiriyorlar. Kadınlar neredeyse iki gün boyunca, bir dağ başında, arabalarının içinde aç, susuz ve yarı çıplak beklemek zorunda kalıyor. Anne, güç bela kendine geldikten sonra yakınlarında bir siteye giderek yardım istiyor. Sitedekiler olayla ilgili derneğimize bilgi verince destek olmak için yanlarına gidiyoruz.

Kadınlar saat 16.00 gibi siteye gidip yardım istiyor, oradan karakola gidiyorlar. Karakolda yaşadıklarını anlatıklarında, önce hastaneye gidip rapor almaları gerektiği söyleniyor. Ambulansla götürüldükleri hastanede, yaşadıklarını bu kez doktorlara anlatıyorlar. Gereksiz ve yaralayıcı sorularla karşılaştıklarını dile getiriyor bize. Genel bir darp muayenesinin ardından acil poliklinikte bekliyorlar uzun bir süre. Benim yanlarına gidip olaya dahil olma sürecim burada başlıyor. İlk gördüğüm ve iliklerime işleyen şey, annenin ayaklarındaki sitede yaşayanların verdiği terlikler oluyor. Kızının ayağında ise çorap ve galoş dışında hiçbir şey yok. Hava buz gibi. Dayanamadığı zaman anneden terlikleri istiyor, değişiyorlar arada.

Ben gittiğimde genel muayene yeni bitmişti. Hastane adli vaka polisi ifade almak için çağırdı kadınları, olayı bir daha en başından anlatmak zorunda bırakıldılar. Arkasından yine muayene için kadın doğum polikliniğine sevk edildiler. Yine her şeyi sil baştan anlattılar, gereksiz sorulara ve anlamsız bakışlara maruz kalarak.

Muayeneleri bittikten sonra polisler eşliğinde ilk gittikleri karakola ifade vermeye götürüldüler. Hayli yıpranmış bir biçimde olayları tekrar anlatmak zorunda kaldılar. Tüm bunların bitişi, ertesi sabah 08.00'i buldu. Yani tüm yaşadıklarının üstüne 16 saat bu "prosedürü" yerine getirmek zorunda bırakıldılar.

Adına 'prosedür' dedikleri ama aslında olması gerekenden çok uzak bu uygulamalar, kadınların gördüğü bu psikolojik 'şiddet' çok ağır.

NASIL OLMALIYDI?

Tecavüze uğradığında hem ne yapılması gerektiği konusunda hem de hakların neler olduğu konusunda acil bilgilendirme ve danışmanlık verecek, yönlendirme yapacak bir destek hizmeti ve kişinin ilk başvurusunda hemen yönlendirileceği bir sistem gerekiyor. Kolay ulaşılabilir, tecavüze uğrayan kişiyi güçlendirici, şiddetin etkilerini bilen, buna uygun iletişim kurulan, profesyonel bir danışmanlık hizmetine ihtiyaç var. Yani bu vakadaki kadınların karakola gittikleri andan itibaren ne olacağını bilmeden oradan oraya sürüklenmeleri değil, nasıl bir süreç işlemesi gerektiği konusunda bilgilendirilip desteklenmeleri gerekiyordu.

İLGİSİZ KİŞİLERE ANLATMAYA ZORLANMAMALI

Tecavüz başvurularında gerek sağlık kuruluşu, gerek emniyet birimleri, gerek hukuk birimlerinde, cinsel şiddet konusunda ihtisaslaşmış, yeterli donanıma ve bilgiye sahip birimler-eğitilmiş meslek mensupları bulunması gerekiyor. Bu örnekte kadınların hastaneye gittiklerinde doğrudan ve hiç bekletilmeden, fiziki-tıbbi ve adli muayeneleri ile psikolojik muayenelerini hangi hekim yapacaksa ona yönlendirilmeleri, tekrar tekrar ilgili ilgisiz kişilere yaşadıklarını anlatmaya zorlanmamaları gerekiyordu. Böylece başvuranın bir kez de kurum çalışanları tarafından örselenmesi engellenebilirdi.

Sağlık kuruluşlarında ve tüm başvuru

noktalarında tecavüz nedeniyle başvuru acil durum olarak ele alınmalı ve bekleme-ye yer bırakmadan gerekli muayene ve müdahalelerin yapılması sağlanmalı.

Tecavüze uğrayan biri ne talep edebileceğini bile bilemeyebilir. Birçok şey aklına bile gelmeyebilir. Kurumlar, tecavüze maruz bırakılmış kişiyi oradan oraya koşturacak, kurumsal eksikliklerle travmatize edecek değil, onu sarmalayacak, güçlendirecek bir hizmeti, kişinin talep etmesine bağlı kalmadan sağlamalıdır. Kişinin ihtiyaçlarını bütünlüklü olarak gören ve dert edinen bir sistem olmalıydı. Buna elbette kıyafetler de dahil!

TECAVÜZ KRİZ MERKEZLERİ HEMEN KURULMALI!

Bu örnekte yaşananlar, ne yazık ki tecavüze ya da cinsel şiddete uğrayanların başvuru süreçlerinde çok sık karşılaşılan, destek sistemlerinin yapısal eksikliğinden kaynaklı sorunlar. Bu örnek uzun süredir talep ettiğimiz "tecavüz kriz merkezleri"nin önemini bir kez daha gösterdi. İstanbul Sözleşmesi'nin 25. maddesi tecavüz/cinsel şiddete uğrayanlara yönelik destek hizmetlerini düzenliyor ve tecavüz kriz merkezleri kurulmasını öngörüyor. Talebimiz açık: tecavüz kriz merkezleri derhal kurulmalı!

Hakları kullanmak o kadar kolay değilmiş!

Gönül KURAL
Sincan / Ankara

Ayşegül 46 yaşında. Halk eğitim merkezinde ücretli öğretmenlik yapıyordu, şu an ise çalışmıyor. Çünkü uzun yıllardır şiddetle dolu evliliğini yeni sonlandırdı. Yeni bir hayat kurmaya çalışıyor.

Evlendikten 1 yıl sonra kızı doğmuş Ayşegül'ün. Eşindeki şiddet eğiliminin varacağı boyutu görmüş ilk gündün. Önce psikolojik destek alması için ikna etmeye çalışmış, her seferinde "Ben deli değilim" cevabıyla karşılaşmış. Ve 22 yıl sonra atabilmiş Ayşegül uzaklaşma adımlarını. Peki, neden bunca yıl beklemiş? Güvenceli bir işi olmaması ve kızını kendisinden koparacakları korkusu yüzünden... Boşanmak için kızının üniversiteyi bitirmesini bekliyormuş, ama şiddetin boyutu hayatını tehdit etmeye varınca evi terk etmiş. Avukatın yönlendirmesiyle tedbir kararı almış, polisle eve gelip eşini evden gönderebilmiş.

Boşanma sürecinde ise haklarını kullanmanın öyle kolay olmadığını görmüş: "Avukatın konuya hâkim olması çok önemli. Örneğin benim dilekçemi yazan ilk avukat eksik yazmıştı. Sonradan tuttuğum avukat gerekli davaları açtı. Boşanma davası açmak yeterli değil. Yasa '2002'den sonra edinilen mallar ayrıldığında paylaşılır' diyor. Ama hiç de o kadar kolay değilmiş. Boşandıktan sonra malların paylaşımı için de ayrı dava açmak gerekiyor. Banka hesaplarını, mal varlığını, altın vs'yi ayrı ayrı belgelendirmen gerekiyor. Bazı avukatlar gerekli yönlendirme ve bilgilendirmeyi yapmıyınca hak kaybı yaşıyorsun. Çünkü haklarını kullanmak için de süreler var, onları kaçırmaman lazım. Oturduğum ev için de belediyeden serh koydurman gerekiyor. Ayrıca kooperatif

gibi daha tapusu olmayan hisseler varsa belgelendirmek gerekiyor. Her biri için de harç parası ödemem gerekiyor. Eğer kadın, geliri ve üzerine mal olmadığına dair belgelerle birlikte muhtarlık-

t a n fakirlik kağıdı alırsa bu harçları ödemi-

yor." Kadınların haklarını bilmediğini söyleyen

Ayşegül, sorun yaşayan her kadınla paylaşıyor deneyimini. "Kadınlar haklarına sahip çıksınlar, haklarını bilsinler istiyorum" diyor.

'Ben bu kadınlarla artık her yere yürüyeceğim'

Çocuklar, korkmayın! Bizim gücümüz, sizin haklarınız var

Herkes çocukluğuna dönmek ister, ben asla istemem. Nedeni aile baskısı değil, çocukken yaşadığım istismar. 10 yaşında başladım. 15 yaşına kadar kimseye hiçbir şey söyleyemedim. Annem şeker hastasıydı, hastanede yoğun bakıma kaldırıldığı bir gün babam beni ahlamlara götürdü gece kalmam için. Ablamın uykusu ağırdır, ruhu duymaz. Uyurken bir el hissettim üstümde, döndüğümde enişten ağzımı kapattı, çok korktum, dokunmadık yerimi bırakmadı ve istismar etti beni. "Sakin kimseye söyleme, ablan çok mutsuz olur, senin için de her şey çok kötü olur" dedi. Ben ablamı çok severdim, hâlâ da çok severim. Suçu yok bu yaşananlarda. Sabah kalktığımda dudaklarımın tüm çevresi uçuklamıştı. Ablam "Sana ne oldu?" dedi, korkumdan hiçbir şey söyleyemedim. Her onlarda kaldığımda yaşandı aynı şeyler. Babam "Ablanda kalacaksınız" dediğinde ağlar-

dım, ama anlatamazdım olan biteni. Bu böyle yıllarca devam etti.

Evlendim, eşimle her ilişkide ağladım, eşim ne olduğunu sorduğunda da bahaneler bulurdum. Cinsellikten nefret ettim. 40 yaşındayım. Çocuklarım var. Türlü türlü dertlerim var. Daha bugüne kadar bir tek çocuğumu ne ağabeyime, ne ablarıma bırakmadım. Kimseye güvenim yoktu. Korkum beni çok yalnızlaştırmıştı. Yaşadıklarımın altında ezilirken, bir gün mahalleimizdeki Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinin bir etkinliğine katıldım. Dünyam değişti. Önce kendime güvenmeyi öğrendim. Gerisi yavaş yavaş geldi. Haklarım olduğunu, susmamam gerektiğini, boyun eğmek zorunda olmadığını öğrendim. Keşke çocukken bana bunu öğreten olsaydı diye düşünüyorum. O yüzden şimdi çocuklarıma öğretmeye çalışıyorum: Korkmayın, biz varız, bizim gücümüz, sizin haklarınız var!

Esenyalı / İSTANBUL

Hanıma KIZILTAŞ Esenyalı / İstanbul

Hikayeme "ben" diye başlamak istiyorum. Çünkü benim için Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği öncesi ve sonrası var. Dernekle tanışmama vesile olan olayı paylaşayım önce. İstanbul'da Eylül ayında yaşanan 5.8'lik depremden çocuklarımızın okuduğu Ergenekon İlkokulu da hasar görmüştü. Çocuklarımız okullara dağıtıldı. Kardeşler iki farklı okula gönderilmişti örneğin; giriş çıkış saatleri aynıydı, yetişemiyorduk çocukları okula götürüp getirmeye. Bize bir ücretsiz servis bile vermiyorlardı. Ben ve benim gibi bine yakın veli ve öğrenci mağdurduk. Umutsuzca çare ararken, herkes bize sağır kör olmuşken, bir kadın arkadaşımız "Arkadaşlar burada bir kadın dayanışma derneği var, oraya gidelim, onlar bize yardım eder" dedi. 20 kadın toplanıp gittik. Kapıda 3 kadın bizi karşıladı. O kadar sıcak geldiler ki bize, dertlerimizi dinleyip kendi dertlerimize gibi davrandılar. Aralarında bir kadın vardı, dernek başkanymış. Adının Adile olduğunu öğrendim. Adile konuştuğu bana çok mantıklı geliyordu. Ben de arada söz alıyordum. İlk defa böyle bir yere gelmişim. Duvardaki yazılar, fotoğraflar çok dikkatimi çekmişti. "Kadın kadının düşmanı değil, kadın erkek eşittir" ve buna benzer bir sürü kısa kısa yazılar... Oradaki kadınların duruşu, konuşması, gülüşü bile farklı geliyordu bana, güven veriyordu. Bize destek olmaya çok hazırlardı.

İKİ KİŞİ DE OLSAK O EYLEMİ YAPACAGIZ!

Günler geçmiş olmasına rağmen okul bize ne bir bilgilendirme yapıyor ne de sorunlarımız konusunda destek oluyordu. Ses seda olmayınca Milli Eğitim Bakanlığınca sesimizi duyurmak için eylem kararı aldık. Dernek de bize yardım edecekti. Çünkü birçok hakkımızı biliyorduk. Bizim daha sağlam adımlar at-

mamız için yardıma, bilgiye ihtiyacımız vardı. Bizi yalnız bırakmadılar.

Yürüyüşü yapacağımız gün birçok arkadaşımız katılmaktan vazgeçti. Bende umutsuzca Adile'yi aradım, "Vazgeçtiler, nasıl yapacağız, biz de vazgeçelim" dedim. Adile "Hayır, bu seni yıldırmasın, iki kişi de olsak biz bu eylemi yapacağız" dedi ve (o an bunu ona diyemedim ama şimdi söylüyorum) kendi kendime dedim ki "O yolun yoldaşı siz olun, ben sizinle her yere yürüyeceğim."

O gün bizimle beraber bütün baskılara rağmen yüzlerce kişi çocuklarımız için yürüdük. Yürüyüşümüz ses getirdi. İlçe Mili Eğitim Müdürlüğü müfettişlerini bizimle toplantı için gönderdi ve o günde bizi yalnız bırakmadı dernek yöneticileri. Toplantıya saat 9:00 deyin 11:00'de başladılar. Müdür Bey toplantıda dedi ki "Okulumuzun kolonlarını güçlendirdik, Herhangi bir depreme çöksede daha az ölüm olacak"! Bu açıklama hepimizin isyan ettirdi. 1800 öğrenci hâlâ o yıkık okulda eğitim görüyor. Çökerse daha az çocuk ölecekmiş! Okul sorunu böylelikle biter mi? Bitmedi elbette...

KİM NE DERSE DESİN, DÖNMEYECEĞİM!

Ben çevremdeki siyasi baskılara, tepkilere rağmen derneğe gitmeye devam ediyordum. Kafamda bazı soru işaretleri vardı. Biz mahalleimizde şiddete uğradığı için intihar eden Eda Çakar için basım açıklaması yaptığımız gün öğrendik ki, arkadaşımın kardeşi şiddete uğramış, kolu, parmağı kırılmış, kadın baba evine bırakılmış, çocuğu da ondan koparılmıştı. O gün arkadaşım o pankartı sadece Eda için değil, şiddete kurban verdiğimiz bütün kadınlar adına ve kendi kardeşi adına kaldırdı. O gün onu o şekilde görünce "Evet kim ne derse desin ben bu yoldan dönmeyeceğim, çünkü şiddet başka evlerde değil, yanımda yakınımda yaşanıyor" dedim. Babamın beni arayıp "Sen şiddet mi gördün de kadın derneğine üye oldun?" demesi, annemin "Kızım elini ayağını öpeyim, çık o dernekten, bizi rezil ediyorsun" demesi, eşimin akraba çevresinin "Kadının ne işi var orada, bizim de başımızı belaya sokacak" demesi umrumda olmadı. Eşimin de desteği oldukça ben bu yoldan asla vazgeçmeyeceğim.

Artık bilinçli, haklarını bilen, biriyle konuşurken iletişimini düzgün kurabilen bir kadınsın. Önceden bizi "Kadınsın sus! Senin işin değil, erkek varken konuşma", "sakız çiğneme, gülme, makyaj yapma, güzel giyinme" diye baskılıyorlardı. Artık bu gibi baskıları önemsemiyorum. Önyargılarımdan kurtuldum ve eminim ki daha da bilgileneceğim. Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği üyesiyim, çevrem de ailem de bendeki değişimin farkındalar ve alıştırdılar, alıştırdım :)

Yaşadığımız tacize çözüm ararken duvarla karşılaşıyoruz!

**İstanbul Aydın Üniversitesi
Ekmek ve Gül Atölyesi**

Üniversitemizde sürekli burun buruna kaldığımız tacize karşı hiçbir şeyin yapılmayışı yetmiyormuş gibi bir de öğretim üyelerinin tacize karşı hak arayan öğrencilerin karşısında alaycı ve vurdumduymaz bir tavır sergileniyor. Üniversitemizde Tacizi Önleme Komisyonu yok, üstüne 'Kadın Araştırma Kulübü' kurulması talebimiz reddedildi, öğrenciler yaşadığı tacizi üniversite yönetimine gidip söylemek istediklerinde ise resmen kapı duvarla karşılaşıyorlar. Daha geçtiğimiz hafta İstanbul Üniversitesi'nde kadın öğrencileri taciz eden Atilla Girgin'in İstanbul Aydın Üniversitesi'nde de kendi öğrencilerini taciz edip aşağıladığı ortaya çıktı. Elbette öğrencilerin çözüm arayışı karşısında yönetimin "Hiçbir şey yapamazsınız, bir şey olmaz" diyerek öğrencilerin şikâyetlerini görmezden gelmesi de sürekli karşılaştığımız bir durum. Mimarlık öğrencisi Buket M.'nin yaşadıkları aslında okulumuzdaki durumu özetliyor. Buket, bilgisayar dersinde öğretim üyesinin derste kendisini fiziksel olarak taciz ettiğini, susmadığını ama birçok engelle karşılaştığını anlatıyor: "O an ne konuştuğumuzu bile hatırlamıyorum elim ayağım titriyordu, neye uğradığımı idrak edemiyordum, o da farkındaydı. Sonra kalktı gitti, ben de sınav kağıdını teslim etmeden dışarı çıktım. O anda yanımda oturan arkadaşım şahit olmuştu yaşananna. Uzun bir yazı yazdım okulun sayfalarına, hatta itiraz sayfalarına bile attım. Sadece bir kişi paylaştı. Bizim mimarlık grubuna attım, ben yazıyı attıktan sonra gruptan çıkarıldım. Beni gruptan çıkaran arkadaş 'Sen suç duyurusunda

bulunacaksın, şimdi WhatsApp'ta konuşulsa herkesi şahit olarak çağıracağız, birçok arkadaşım olayın içinde olmak istemiyor" dedi. Ama tanıdığım tanımadığım bir sürü insan da destek oldu. Çok fazla kadından 'Daha önce benim de başıma gelmişti' sözlerini duydum. Psikolojim çok bozulmuştu, okula gitmiyordum. Kendimi toparlar toplamaz okula gittim ve dilekçe verdim. Rektörlüğe gittim hatta dekan bile oradaydı. 'Hocam daha önce de tacizler olmuş' dedim. Sadece alaycı bir şekilde güldü bana. Rektörün avukatına yaşananları anlatırken rektör durdurarak 'Bu kadına gerek yok, dilekçeni ver biz değerlendireceğiz' dedi. Tacizde bulunan hoca 'Öğrenciler yapmış yapacağını' diye alaycı bir ifadeye bulunmuş. Şahit arkadaşım ısrarla 'Ben gördüm' dese de dekan 'Hadi bakın hocanızı küstürdünüz, gidiyor' diye cevap vermiş. Birkaç saat sonra ders programımızda hoca değişmişti. Ama hoca atıldı mı, atılmadı mı hiçbir bilgi verilmedi bize."

'BİRLİKTE HAREKET ETMELİYİZ'

Birçok öğrencinin bu durumla karşı karşıya olduğunu söylüyor Buket ve ekliyor: "Acaba hoca yakın bir davranışta bulunduğu yakınlıktan mı bunu yapıyor yoksa başka amaçları mı var diye kestiremiyorsun. Tepki versen 'geri kafalı' derler, vermesen 'Kendisi istiyor' olur. Aynı olayı yaşayan birçok kadın daha vardı ama 'Haydi beraber dilekçe verelim' dediğimde korktular. Belki Kadın Araştırma Kulübü olsaydı beraber hareket edince başarabileceğimizi görecektik. Dayanışma oluşturabilirdik, kim bilir daha neler neler yaşanıyor ve haberimiz yok. Çünkü hep üstü kapalı kalmış olayların ve susturulmuş öğrenciler. Bu bizim birleşmemiz için çok önemli bir sebep. Buna karşı hareket edecek bir kulübün mücadelesini

Okul öncesi öğretmenleri neden hep kadın?

**Sevgi POLAT
İstanbul / Esenyalı**

15 yıllık anaokulu öğretmeniyim. Bu süre içerisinde okul öncesi öğretmenliği okuyup anaokulunda görev yapan erkek öğretmenlerle sadece müdür olarak karşılaştım. Peki, okul öncesi eğitimde erkek öğretmenler neden sadece ya da çoğunlukla idareci olarak görev yapıyor?

Bu konuda fikirlerini sorduğum bazı meslektaşlarım okul öncesi öğretmenliğinin "kadın işi" olduğu yönündeki algıların bu durumu beslediğini düşünüyor.

Sınıf öğretmenliği 2. sınıf öğrencisi olan Mehmet'in düşünceleri şöyle; "Okul öncesi öğretmenliği toplumsal olarak cinsiyete dayalı bir meslek olarak algılandığından bu bölümü okuyan erkek öğrenci sayısı çok az. Okul öncesi öğretmenliği 'anaçlık' gerektiren dadılık gibi algılanıyor. Bu cinsiyetçi yargılar 'kadınlara uygun bir meslek' algısı yaratıyor. Bu yüzden de bu bölümlerden mezun olan erkekler kurumlarda idari personel ya da yönetici olarak görülüyor. Örneğin 45 kişilik sınıfımızda 6 erkek var. Okul öncesi öğretmenliği bölümünden mezun olup mesleklerini yapan erkek öğretmenlerin oranı da yüzde 10'u geçmiyor."

Yıllarca anaokulunda idari kadroda görev yapan Ayşe ise okul öncesi eğitimde erkek öğretmenlerin de tercih edilmesi gerektiğini düşünüyor: "Toplumun bakış açısında okul öncesi öğretmenliği kadın mesleği olarak görünüyor, ama son yıllarda okul öncesi eğitimde erkek öğretmenlerin varlığı artıyor. Uzmanların kanaati erkek öğretmenlerin de işlerini iyi yaptıkları yönünde."

Bu konuda bir başka algıdan daha bahsetmek istiyorum; çocuk istismarı. Ne yazık ki eğitim aldıkları kurumlarda öğretmenlerinin istismarına maruz kalan çocukların haberleriyle de karşılaşıyoruz. Bu olaylar sonrasında anaokullarında erkek öğretmenin görev yapmasına maalesef aileler önyargı ile yaklaşabiliyor.

Bu konudaki fikirlerini sorduğum anaokulu öğretmeni ve anne olan İlnur, en azından çocukların istismara uğrayıp uğramadığını fark edecek yaşa gelene kadar erkek öğretmen konusunda kendisinin de endişeleri olduğunu söylüyor.

Erkek anaokulu öğretmenleri de kendileri hakkında oluşmuş bu önyargının farkındalar. İstismara karşı belki de çok anlaşılır olan bu duygunun yerine, toplumsal anlamda istismarı anlamak ya da algılamak adına yaygınlaştırılacak eğitimler verilmesi kişilerde farklı bir perspektif geliştirebilir. Örneğin; öğretmenin kadın ya da erkek olması değil, çocuklara ve velilere istismar konusunda eğitimler verilmesi gibi çözümler daha sonuç alıcı olabilir.

Şimdiki aklım olsaydı...

**Güler SOLMAZ
Antalya**

Yaklaşık 35 sene komşuluk yaptık. Onun da benim de bir kızımız oldu, kızı 6 aylıkken eşi sekreteriyle beraber yaşamaya başlamış ve evini terk etmişti. Sema kızıyla annesinin evine döndü, 15 sene kızıyla annesinin evinde yaşadı. Ailesinin yardımıyla bir ev almak için emlakçı ile tanıştı, bu kişiyle evlendi. Bu kişiden de bir çocuğu oldu. Ama hayat hiç Sema'dan yana olmadı.

Sema ilk eşinden ayrıldıktan sonra çalışmaya başlamıştı, küçük kızını bıraktı annesine. İkinci eşi de Sema'nın elinden maaşını alıp içkiye yatırıyor. Sema sürekli çalıştı, ama sürekli şiddet, hakaret gördü. Bu eşi de başka bir kadınla yaşamaya başladı. Sema hem çalışıyor, hem de çocuklarına bakıyordu, son zamanlarında şiddetli mide ağrıları çekmiş, ama hem iş hem çocuklar derken doktora gitmeye bir türlü fırsat bulamamıştı. Dışarıya ne çektiğini ve hastalığını belli etmiyordu. Bir gün ağrılara dayanamadığı için işten izin alıp doktora gitmişti. Doktor durumuna bakıp 'Seni yatırmam gerekiyor' demişti. Fakat, Sema tekrar çalışmaya devam etmişti. Ağrı kesiciler ile işe gidip gelmeye başlamıştı. Fakat, gün gelmiş, dayanamayacak hale gelmiş ve hastaneye yatırılmıştı. Çocuklar kreşten gelecek, alacak kimse yok diye hastaneden imza atıp çıkmış, eve gelince fenalaşmış, ambulansla götürüldüğü hastanede kurtarılamamış ve hayatını kaybetmişti. Sema öldüğünde 40 yaşındaydı. İki küçük çocuğu anneanneleri büyüttü.

İki erkeğin bir kadını yavaş yavaş ölüme götürmesine biz de seyirci kalmıştık.

Şimdiki aklım Sema ile komşuluk yapacak olsaydım, onun yanında olurdu. Ona daha yakın dururdum, kadın dayanışmasıyla onu sarıp sarmalardım. Onu belki dostluğumuzla güçlendirip, mut-

lu olmasını sağlayabilirdik. Belki ilk günden onun hastanede yatmasını sağlayabilirdik, bakımını yapabilirdik, onu kurtarabilirdik. Aklıma geldikçe gözlerim hâlâ dolar ve bir "Ah!" çekerim. Çocuklarla aynı kentte yaşamış olsaydım, en azından yine elim üzerlerinde olurdu. Yine de arayıp sormaya çalışıyorum çocukları. Arkadaşımın yadigarı onlar. Yaşadıklarımızla birbirimize çok yakınız ama araya koyduğumuz mesafelerle en yakınımızdaki kadına bile uzajız. İşte bu uzaklık, sadece karşımadaki kadını değil, kendimizi de yalnızlığa mahkûm etmek demek. Ben anladım, kadın yaşatır kadını. Kadın dayanışması yaşatır.

Van'dan bir ses yükseliyor: Susmak yok!

Van'da yaşayan dört kadını buluşturan bu sayfa, memleketin halini de kadınların direncini de ortaya seriyor. Yaşadığımız şiddet ve baskı bizi kendi kaderimizi kendimiz yazmaktan alıkoyamayacak!

ACİLDE BİR 'EVLİ ÇOCUK'!

"Bizi rezil etme!" Ağabeyi hastaneye geldiğinde kardeşine bir "Geçmiş olsun" bile demeden önce söylediği ilk sözü bu. Kime rezil olacaktı? Niye rezil olacaktı? Çocuk yaşta evlendirilmiş ve evlendiği kişinin ailesi tarafından şiddet görüp hastaneye başvurmuş bu çocuk mu rezil olacaktı? Hastama elimden geldiğince yardım etmeye çalışırken, acil koşullarında belki de riskli sayılabilecek bir biçimde hasta yakınlarını hastanın yanına almamıştım. Onun için bir şeyler yapabileceğime gerçekten inanıyordum. Ya da ailesinin kızlarına destek olup karşı taraftan şikayetçi olabileceğine inanıyordum. Ama gördüm ki "Kocasıydı yapardı, kayınvalidesiydi yapardı, bir kereden bir şey olmazdı; yeter ki rezil olmasınlar!" Evet, nihayetinde şikayetçi olmadılar, zira bir kadının yaşamı-bir insanın yaşamı-kocasının, ailesinin toplum içindeki müthiş önemli yerlerinden daha mühim olmazdı(!) Bu, acilde yaşadığım vakalardan yalnızca biri. Bir şeyler yapmalı ve bunu hep beraber yapmalı. Gizli tutmadan, suçluları serbestçe haykırarak, rezil olacak birileri varsa bunun mağdur değil suçlu kişi olduğunu bilerek...

Merve Sağlık emekçisi / VAN

NE KORKTUNUZ BE KADINLARDAN!

Ben de size Van'da yapamadığımız 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü etkinliğimizden bahsedeyim. Her ilde Ekmek ve Gül okurlarının yaptığı gibi kadınlarla bir araya geleceğimiz, sorunlarımızdan ve haklarımızdan bahsedip, "Ne yapabiliriz?" sorusuna cevap arayacağımız bir 25 Kasım etkinliği yapmak istemiştik. Alt tarafı bir sinevizyon izleyip, söyleşecektik. Üstelik etkinliğe gelen kadınlar için küçük hediyeler hazırlamıştık. Boyutları 5-6 cm arasında değişen cam flakonlara deniz kumu koyup, flakonların ağzını kırmızı kumaş parçalarıyla kapattık ve ardından her flakonun üstüne öldürülen bir kadının adını ilıştirdik. Ama bizim bu minik hediyelerimiz ve sohbetimiz tehlike oluşturmuş olacak ki etkinlik mekânına bizden önce sivil polisler yerleşmişti! Önce mekân sahibini daha sonra bizi tehditkâr bir üslupla ayaküstü sorguya çektiler. Yetmedi, mekânın bulunduğu sokakta dakikalar geçtikçe polis sayısı artırıldı. Velhasıl gözlerindeki kadın düşmanı bakışlarla etkinliğimize engel olmuş oldular ama sadece o günlüğüne...

Sağlık emekçisi bir kadın / Van

ÜNİVERSİTEDE TACİZE UĞRADIM, SUSMADIM!

Merhaba, ben Belçim.

22 yaşında, üniversite öğrencisiyim. Üniversitemde tacize uğradım. Geçen sene sistemsiz bir hata yüzünden bursum kesilmişti, bunun düzeltilmesi için gerekli yerleri aradım, bir sürü telefon görüşmesi yaptım. Evrakları çıkartmak için üniversitemizin öğrenci işlerine gittim, rektörlük onaylı bir belge için orada çalışan orta yaşlı meymenetsiz erkek bir memurla görüştim. Oldukça ilgili davrandı, sanki benim değil de onun bursu kesilmişti. Fazladan belgeler verdi, ben demeden o kurumlarla iletişime geçti. Bir belgenin geç çıkacağını, bir iki saat sonra gelmemi söyledi. Ben de kendi fakülteme döndüm. Dersim bittiği zaman öğrenci işlerine gidecektim ki bilmediğim bir numara beni aradı, öğrenci işlerindeki o adammış. Daha telefon numaramı nereden bulduğunu düşünemedim. "Fakültenizin önüneyim, size evraklarınızı getirdim" deyip kapattı. Kızıştım, korkmuştum da. Yanıma sınıftan bir erkek arkadaşımı alıp kapıya çıktım, evrakları alıp hiçbir şey demeden ayrıldık. Akşam aynı kişiden mesajlar aldım. Benimle görüşmek istiyordu. Yemek ye-

meğe, kahve içmeye çağırıyordu ve istersem başka bir sürü şey yapabileceğimize bahsediyordu. Bir memur, bir okul çalışanı öğrencilerinden birine sarkıntılı oluyordu. Beni taciz ediyordu. Ertesi gün konuyu arkadaşlarımla paylaştım, herkes bana üstelememi, kurcalarsam bunun daha kötü olacağını söyledi. Halbuki bir kadının en çok bağırmaması gereken yerde neden susması istenir ki? Aslında susulduğunda hep daha kötüsü olur. Ben de çok korkmuştum ama yine de susmadım. Bana attığı mesajları çıkartıp bölüm hocamla koştum, beni dinledi, başka yerleri aradı. O adam gelip benden defalarca özür diletti. Hakkında işlem başlatılıp idari soruşturma açıldı. Çok daha fazlası olsun isterdim.

Aslında bu tacizleri o kadar normalleştirmişiz ki, haklı olduğumuzda bile bizden susmamızı istiyorlar. Zaten her şey "Ben sadece tanışmak istemiştim" demekle başlamıyor mu? Ben istemiyorum yahu! İstemediğimiz hiçbir şeyi yapmak zorunda değiliz ve en çok da istemediğimiz zaman sesimizi çıkartmalıyız. İnatla susmayın...

Belçim Parlak / VAN

Van'dan dört kadın sesleniyor bize. Bu dört kadın memleketin halini de kadınların direncini de ortaya seriyor.

BEN KENDİ KADERİMİ YAŞAYACAĞIM

Halk arasında "Kızlar annelerinin kaderini yaşar" derler. Bu cümleyi her duyduğumda bir tuhaf hissederim. Gerçekten annemin bahtı bana çeyiz midir? Bunu bilemem ama ben kendi kaderimi yaşamak isterim. Size neden güçlü bir kadın olmak istediğimi bir hikayeyle anlatmak istiyorum. Bir zamanlar çok varlıklı bir ailenin 8

erkek çocuğu varmış. (Ailenin içi buram buram erkeklik kokuyor.) Bu çocuklardan ikincisinin evlenme çağı geldiğinde amca kızıyla evlendirmişler, (Tabii sosyal statünün değişmesi ve gücün katlanması için evlilik şart!) dört çocukları olmuş. Köy köy gezip koyun ticareti yapan bu adam, bir gün gittiği bir köyde bir kadını başlık parası ve birkaç koyuna satın almış. Bu kadın bir kış günü hiç istemediği ve kendisinden 14 yaş büyük bir adamla gelinlik bile giymeden taşradan büyük şehre kuma getirilmiş. (Ortada tek mutlu erkektir, çünkü bu ataerkil toplumda o artık daha haşmetli görülür.) Bu adam ilk eşinden 8, ikinci eşinden 5, toplamda 13 çocuğuyla kendi kurduğu adaletsiz adalet sisteminde yaşamış, yaşatmış.

Ben bu hikayedeki kumanın ortanca çocuğuyum. Bir kadın olarak annemin kaderini yaşamak istemem ama birçok kadına bu yaşatılıyor hâlâ. Eğer benim kaderim buysa ben o kaderi değiştireceğim. Alınıp satılan bir meta değiliz. Üremede bir araç değiliz. İkinci sınıf bir varlık hiç değiliz.

Yektin Tatar / VAN

Özgürlüğümü çalışarak kazandım yardıma muhtaç kalmayacağım

Ben Nazlı. 'Hiç mi gülme-
yeceğim' dedirtti hayat
bana. Uzun süre gülme-
dim. Hayatımda hiçbir
zaman 'gencim' diyeme-
dim. İlk evlendirildiğimde 14 yaşım-
daydım. Ailem 30 yaşında bir adamı
çıkardı karşıma, 'Bu adamla evlene-
ceksin' dediler. Kalıplı iri yarı biriy-
di. Ben ufak tefektim. 'Hayır' dedim.
Sözümü dinletemedim. Evlendiğim
gece ne yapacağımı bilmiyordum. Şu
an 35 yaşındayım, hâlâ geceleri ba-
caklarımı toplayarak uyuyorum.

Ben o 30 yaşındaki adamla aynı ya-
tağa girmedim. Dediler 'Gelin kızınızı
alın.' Ağabeyim gelip beni Ordu'ya ba-
ba evine götürdü. Babam beni önce
eve almadı, komşular ısrar etti de aldı.
Evimiz tahtaydı. Camları naylonla
kaplıydı. Sadece bir odada soba yanı-
yordu. Beni sobanın olduğu odaya
koymadılar. Haftalarca, bir tahta üze-
rinde, üzerime gizlice aldığım bir ör-
tüyle ısınmaya çalıştım. Hastalandım,
hastaneye götürdüler, beni acilen
ameliyata aldılar. Tek başıyım, ya-
nımda kalan kimse yok. Hastaneden
eve geldim. Babam "Kocadan gelmiş
kız girmeyecek benim evime" dedi.
"Öldürürüm kendimi, geri gitmem"
dedim. Bunu söylediğimde 15 yaş-
ma basmıştım. Okumak istedim
göndermemişlerdi. "Bundan
sonra hiç gönderemeyiz" dediler.
Nakış kursuna gittim iki yıl.

Zannediliyor ki sadece büyük-
şehirlerde taciz ve şiddet yaşan-
yor. Köylerde kat kat fazlası var.
Ama oralardan şiddet haberle-
ri gelmez, özellikle dağ köy-
lerinden. Merkez uzak.
Kaçmaya çalışsan en
az 1 saat yol, o yol-
da seni bulurlar.
Ben kimseye
söyle-

*Özgürlüğünü 'çalışarak' elde etmiş bir kadının
yardıma muhtaç haline gelişinin nasıl hissettirdiğini
bilir misiniz? Nazlı biliyor. Ve anlatıyor; bilene güç
vermek, bilmeyene gerçeği göstermek için.*

yememiştım. Ağabeylerimden biri be-
ni çocukluğumdan beri taciz ediyordu.
İlk evliliğimden eve geri döndükten
sonra daha da arttı. Anneme anlattım
bir keresinde. "Oğluma iftira atıyor-
sun" dedi.

Hem annemin baskısı hem de evde
yaşadıklarım yüzünden hiç tanımadı-
ğım bir adamla evlenmeyi kabul ettim.
Evlendiğim gece gelinliğim sırtımda,
bu adam beni dövmeğe başladı. Daha
17 yaşındayım. "Allah'ım" dedim, "Hiç
mi bitmeyecek, yoksa yeni mi başlı-

yor..."

İki gö-
rümce,
bir kay-
nın, kay-
nana, kay-
yınbaba.

Hiçbirini tanı-
mıyorum, kim-
seye bir şey di-
yemiyorum. Ge-
celeri odaya gi-
rince küfür dayak.

Bir gün belime öy-
le bir tekme yedim
ki, düştüğüm yerden
kalkamıyorum. Beni
hastaneye götürdüler.

Orada öğrendim hamil-
e olduğumu. Hastane-
den eve gidene kadar
hakaret küfür; "İstemi-
yorum, piçini de al, ba-
banın evine git" dedi.

Nasıl gideyim! Bir
kere gitmişim, bir
daha gitsem öldü-
rürler. Çocuk düş-
sün diye karnıma
vuruyordu hep.

Bir gün "Senin
yerin burası"
diyerek ahıra
kitletti beni.

"Bu kıza neden
böyle yapıyor-
sun" diyen
yok.

Eşim çocuk doğmadan birkaç gün
önce "Kız doğurursan çıktığı yere geri
sokarım" demişti, öyle korkuyorum ki
hastaneye gelir de herkesin içerisinde
beni döver diye. Hastanede hiçbir şey
demedi, "Olsun, kız erkek fark etmez"
dedi, dünyalar benim oldu. Lohusalık
bitti. Dayak başladı.

DELİ AŞAĞI, DELİ YUKARI!

Çocuk 1 yaşındaydı. Ağabeyim öl-
dü. Cenazesine zorla gittim, döndüm,
öyle bir dayak yedim ki. Hastaneye gö-
türdüler. 1 ay ruh ve sinir hastanesin-
de yattım. Doktor bir gün yanıma ça-
ğırdı, "Kaç yaşındasın, evli misin, ço-
cuğun var mı?" diye sordu. Ben de "18
yaşındayım, 1 çocuğum var" dedim.
"Kızım bu yaşta ne yaşadın da burada-
sın? Şiddet mi görüyorsun?" dedi.
Hüngür hüngür ağladım, korktum, bir
şey diyemedim. Doktor "İlaçlara de-
vam" dedi. Artık olmuştum kocamın
gözünde "raporlu deli."

Eve götürdüler, "Deli aşağı, deli yu-
kari..." Yine dayak yine hakaret. Zehir
içtim, anladılar, ölürsem başlarına ka-
lırım diye, zorla kusturdular.

EKMEĞİMİ ELİME ALINCA İLK KEZ DİKLENDİM

Bir gün köye haber geldi. Şehirde
tekstile işçi alıyorlarmış. Uzak köylere
servis varmış. Bana dediler ki "Seni işe
yollayalım." Körün istediği bir, Allah
vermiş iki göz! Başladım işe. Ustaya
her akşam "Bizi mesaiye bırak" diye
yalvarıyorum, eve ne kadar geç gider-
sem iyi, adam uyur dayak yemem diye.
Usta bana "İşi öğren, git kendine Nik-
sar'da ev tut, ne işin var köyde?" diyor-
du. O öyle dedikçe ben azimle çalış-
yordum.

Bir gün eşim işyerine geldi "Para
ver" diye. "Maaşımı sen alıyorsun, ne-
reden para bulayım sana?" dedim.
Güvenlikler zor aldılar elinden beni. O
gün ustaya yalvardım, sabahlamaya bı-
rak, sabaha kadar sakinleşir diye.

Kafaya koymuştum. Bırakıp gide-
cektim. Bir gün yine aradı, kavga etti

telefonda, ardından "Defol git" dedi
bana. İlk defa diklendim, çünkü ekme-
ğimi elime almıştım artık.

YOKSULLUK, YARDIMIN BİLE SANA DİKEN GİBİ BATMASIDIR

Şu anki eşim Hasan'la işyerinde ta-
nıştım. Hasan hayatımda hiç kimseden
görmediğim sevgi ve saygıyı gösterdi
bana. Hasan'ın peşine takılıp İstan-
bul'a geldim. Çocuğumu orada bıraktım.
Korktum çünkü, "Ya bu Hasan da
bana aynı şeyleri yaparsa, çocuğuma
bir zarar olursa" diye. İkimiz de işe
başladık İstanbul'da. İki çocuğ-
muz oldu. Her şey iyi gidiyordu. Ta ki
eşim felç geçirene kadar. Ben eve iş
alıp yapmaya başladım. Gece gündüz
çalışıyorum. Uyursam işler kalacak. İş-
ler kalırsa, çocuklarım aç kalacak.
Hastane masrafları, evin ihtiyaçları...
Ne yapsam yettiremiyorum. Komşula-
rım yardım kuruluşlarına başvurmamı
söyledi. Yüzümü elime aldım, gittim
yardım kuruluşlarına. Dilenci gibi dav-
randılar çok utandım.

İyilik merkezi diye bir yere gittim.
"Eve bakmaya geleceğiz" dediler.
Geldiler. Evi mis gibi temizlemişim.
Oturma odasında oturuyoruz. Sanki
yardım vermeyecekler gibi bir hava
sezdim. Sordum, "Olmayacak mı bu
iş?" Bana dediler ki "Kismetse olur."
Kaldırdım bunları, mutfağa götürdüm.
Mutfağa yığılmışım, ağzına kadar dolu
iş, gece boyu çalışıyorum, hepsini ye-
tiştiriyorum, üç kuruş etmiyor. "Bu iş-
leri bu gece bitirip çocuklarıma ek-
mek getireceğim." dedim. Buzdolabını
açtım, bomboş. "Bu utancı bana yaşat-
tınız ya bu saatten sonra bu yardım işi
olsa da olur, olmasa da olur" dedim.
Birisinin en ufak bir lafı bile bana çok
batıyor.

Yoksulluk, insanın yardımının bile
sana diken gibi batmasıdır zaten. Bu
yardımlarla beni küçümsüyorlar diye
düşünüyorum. Ben çalışmaya takıntılı-
yım. Ama şu an çocuklarım küçük ve
elim kolum bağlı. Çalışmayı çok seve-
rim. "Git sıva yap" deseler onu bile ya-
parım. Özgürlüğümü çalışarak kazan-
dığım için çalışmayı çok severim. Bun-
lar geçecek, hayatımın başında başıma
gelenlerle nasıl baş ettiysem, bunlarla-
da baş edeceğim. Bana güvenin...

İkiteli/İSTANBUL

KÜÇÜK DEV: KLİTORİS

Bedenimizi hiç tanımıyoruz. Bazı kültürlerde kadın sünnetine kurban edilen klitoris, cinsel ilişkiden zevk alması adeta yasaklanan kadının en önemli mutluluk organıdır.

Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ

Bedenimizi ne kadar tanıyoruz? Kadınların cinsellikten zevk almasının çok “doğal” ve aynı zamanda istenir de olduğunu kaçımız biliyoruz? Ben, her gün onlarca kadınla yüzyüze gelen bir kadın doktor olarak yanıtlıyorum: Kadınlar bedenlerini ta-nı-mı-yor!

Bizim gibi erkek egemen kültürlerde ‘Yasak, günah, aman ört, bakma, dokunma, gösterme’ baskısı ile büyüyen kadınlar, vücudunun eşsiz organlarından bihaber yaşıyor maalesef. Bazı kültürlerde kadın sünnetine kurban edilen klitoris, cinsel ilişkiden zevk alması adeta yasaklanan kadının en önemli mutluluk organıdır.

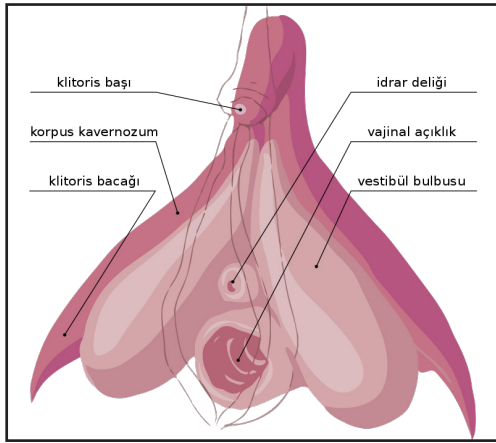
Bilmek, sağlıklı cinsel birleşme ve sağlıklı cinsel ilişki getirir. Hadi, kendimizi biraz daha tanıyalım!

HER KADIN FARKLI!

Klitoris kadın genital bölgesindeki küçük dudakların üst birleşme kısmı ile klitoral başlık arasında yer alan küçük oval bir yapıdır. Kadın genitallerinin en duyarlı alanıdır. Erkek penisinden 3 kat fazla zevk veren yapıdır. Klitorisin görünümü ve büyüklüğü kadınlar arasında değişkenlik göstermektedir. Daha koyu renk tenli kadınlarda daha büyükken, beyaz tenli ve kılsız kadınlarda genelde daha küçüktür. Ama büyüklük alınan zevki değiştirmez. Zevki, bilmek yaratır.

Klitoris kadın dış genital organları arasında, üreme işlevi olmayan, sadece cinsel olarak zevk duyma işlevine sahip tek organdır. Anatomik ve fizyolojik özellikleri bakımından erkekteki penis muadili bir organdır. Erkekke erkeklik hormonlarının etkisiyle büyüyüp penis oluşurken, kadında kadınlık hormonları sayesinde küçük kalıp zevk organına dönüşmüştür.

Klitorisin altına idrar çıkışının olduğu üretra ve hemen onun altında da vajinal ilişki için vajen girişi bu-

lunmaktadır.

Klitoris bir gövde ve bir baştan oluşur. Özellikle baş kısmı yüksek oranda duyarlıdır. Cinsel uyarılma esnasında klitoris genişler, kabarıp. Büyük dudaklar arasında neredeyse saklanmış dışarı doğru 0.5-1 cm. çıkıntı yapmıştır; klitorisin iki yana da uzanan uyarılan dokunun toplam uzunluğu yaklaşık 20 cm.’dir. Bu uzun kollar üretrayı ve vajen girişini sarar ve kasılması sırasında hem üretranın hem de vajen duvarlarının içerdeki güçlü kasların da kasılması ile kadın orgazmını sağlar.

Heyecanlanma evresinde en ufak uyarı, fantezi kurulması bile klitorisin çapında artmaya neden olur. Aşırı derecede kanlanır, kabarıp ve şişer. Bu alınan zevki daha da artırır. Klitoris başının her iki yanında bulunan kadın salgı bezlerinden zevk suyu gelir ve bölgeyi kayganlaştırır. Yani istek uyarılmayı uyarılma da isteği artırır.

Bu evrede kadınlar pelvis (leğen kemiği) içinde bir dolgunluk hissi, iritasyon (rahatsızlık hissi) ve boşalma ihtiyacı duyarlar. Ayrıca klitorisin gövdesi ve iki taraftaki uzantıları da kanla dolup şişer ve küçük dudaklar civarındaki basınçla meydana gelen hazdan sorumlu olurlar.

Kegel egzersizleri denen, kadın dış genital bölgesinin kasılıp bırakılması ile taban bölgesi kaslarını güçlendiren hareketleri gün içinde düzenli olarak yapmak cinsel ilişki sırasında daha çok zevk alınmasına yol açar.

YAŞAMIMIZDAKİ DÖNEMEÇLERDEN BİRİ:

MENOPOZ

Aysun DOĞAN
Başkent Üniversitesi
Öğretim Görevlisi

Kadın yaşamındaki en önemli iki dönüm noktasından biri kadınlık hormonlarının arttığı ergenlik dönemi, diğeri ise kadınlık hormonlarının azalmaya başladığı menopoza geçiş dönemidir. Ergenlik dönemi fizyolojik ve psikolojik süreçlerin yoğun yaşandığı bir dönem olmasına rağmen kadınların enerji olarak daha güçlü olmaları nedeniyle yönetilmesi daha kolay bir dönemdir. Menopoz dönemi ise 45-55 yaş aralığına denk gelen fizyolojik, psikolojik ve sosyal pek çok değişimin yanı sıra sağlık problemlerinin baş göstermeye başladığı bir dönem olması nedeniyle pek çok kadın için yönetmesi daha zor bir dönemdir. Günümüzde ortalama yaşam süresinin artmasıyla birlikte menopoz dönemi kadın yaşamının neredeyse üçte birinden fazla bir zaman dilimine denk gelmektedir ve bu uzun sürecin iyi bir şekilde yönetilmesi kadınların yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir.

MENOPOZ ‘KADINLIĞI’ BİTİRMEZ!

ÜLKEMİZ gibi toplumların bazı kesimlerinde menopoza giren kadın, “Artık kadın değildir” anlayışı, kadınları daha zorlu bir süreçle baş etmek zorunda bırakmaktadır. Kadın hem yaşadığı fizyolojik değişim ve sağlık sorunlarının üstesinden gelmek için çaba sarf etmekte hem de “kadınlığın bittiği” gibi çok ağır bir düşüncenin getirdiği psikolojik yükü taşımak zorunda kalmaktadır. Menopoz ile kadınlık bitmez çünkü ‘kadın olmak’ yumurtalık organı ve onun salgıladığı hormonlardan ibaret değildir ve bu organın çok daha ötesinde bir anlam ifade etmektedir.

KENDİNİZİ TANIYIN PAYLAŞIN DESTEK İSTEYİN

KADIN yaşamını bu denli etkileyen bir menopoza döneminin en az sorunla geçmesi için neler yapılmalı?

Öncelikle, menopoz fizyolojik kökenli olduğu için bu sorunları çözebilmede mutlaka sağlık profesyonellerinden destek alınmalı ve her kadının kendi gereksinimleri doğrultusunda hormon destek tedavisi, beslenme desteği ve düzenli egzersiz planlaması yapılmalıdır.

Menopozun kadınlarda yarattığı psikolojik değişimler için de destek alması baş etmeyi güçlendirmektedir. Bu sağlık hizmetleri, her kadının ulaşabileceği aile sağlığı merkezlerindeki aile hekimleri tarafından sunulan ulaşılabilir hizmetlerdir.

Diğer taraftan aile ve sosyal çevrenin bu konudaki farkındalığı ve bilinçli davranışları da kadının menopoza döneminde daha sağlıklı atlatmasını sağlamaktadır.

Kadınlar, yaşamlarındaki bu zorlu dönemin daha iyi geçmesini sağlamak için öncelikle kendilerini tanımalı, paylaşmaktan ve destek istemekten çekinmemelidirler.

ÜÇ AŞAMALI BİR SÜREÇ

MENOPOZ aniden başlamaz; menopoza öncesi, menopoza ve menopoza sonrası olmak üzere üç aşamalı bir süreci ifade eder. Menopoz öncesi dönem birkaç ay ya da bir yıl kadar sürebilir ve adet kanamaları düzensizleşmeye başlar. Menopoz son adet kanaması ile başlar ve kadınların pek çoğunun ortak yaşadığı belirtiler baş gösterir. Bu belirtiler; ateş basması, yorgunluk, terleme, uykusuzluk, sırt ve eklem ağrıları, idrar kaçırma ve idrar yolu enfeksiyonları, kemik erimesi, kalp hastalıkları ve cinsel işlev bozukluğu gibi fizyolojik sorunlar, unutkanlık, dikkat kaybı, sinirlilik ve depresyon gibi psikolojik sorunlardır. Bu sorunlar kadınların evlilik uyumunu, iş yaşamındaki sosyal ilişkileri ve yaşam kalitelerini etkilemektedir.

Biz de isterdik yıldızlardan neşeli fallar bakmayı...

Eski yılı bütün tantanasıyla geride bıraktık. 2019'un çok iç açıcı olduğunu söylemek mümkün değil. Kriz, şiddet, yoksullukla boğuşarak, hesap kitapta kurtulamadığımız bir yıl oldu. Önümüzde şimdi koca bir yeni yıl var. Aşk, mutluluk, şans, para, sağlık... Beklenti çok.

Açlık, yoksulluk, şiddet ve bunlara sebep olan her şeyin ortadan kalkmasını umuyoruz. Eşit ve özgür bir dünyanın hayalini kuruyoruz. Çünkü yalnız değiliz biliyoruz. Ayrıca ne kahve falının balıkları ve atları ne de yıldız haritalarının bu umuda ve hayale cevap vermeyeceğini biliyoruz. İster Koç olun ister Akrep, en nihayetinde hepimiz bu memlekette yaşayan emekçi kadınlarız. 2020'yi de sonrasındaki yılları da bizden başka kimse güzelleştiremez!)

Bu ay bir değişiklik yapalım dedik, güzel duygularınızı incitmemeyi görev bilen, olumsuzdan cimbrizla olumluluk çıkarmanın eğitimini almak için kurs arayan, gerçek bir dost gibi söylemesi gereken bir söz varsa da esirgemeyen astrologlarımız Sarya ve Gülşah sizler için 2020'nin hangi burçlara neler getireceğini derledi. Mutlu yıllarımız olsun!

KOÇ: Sevgili Koçlar, çok çalışmaktan şikayetlendiğiniz günler geride kalıyor. Bu kadar çok çalışmaya rağmen yakın zamanda performansınızın düştüğü gerekçesiyle işten atılacağınız için biraz dinlenme fırsatı bulabileceksiniz. Fakat çok alışmayın, hemen ardından adliye koridorlarında, arabulucu ofislerinde ve avukat bürolarında yarı zamanlı olarak mesainiz devam edecek. Bir yandan haklarınızı ararken öte yandan iş arayacaksınız. Başvurduğunuz işlerdense çok sayıda "Biz size geri döneceğiz" cevabı alacaksınız. Evrene göndereceğiniz mesajlara da aynı yanıtı almanız muhtemel. Yine de üzülme- yin, kapanan her kapı yenisini açar. Mesela üst mahkeme, Yargıtay falan...

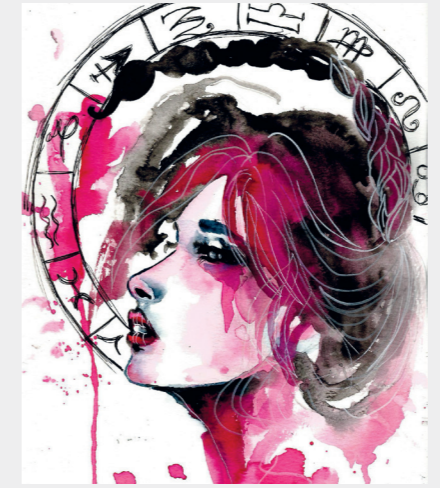
İKİZLER: Kabına sığamayıyla bilinen ikizler bu yıl dur durak bilmeyen bir enerji patlaması yaşayacak. Bu senenin en hareketli burcu yine sizsiniz. Yerinizde duramayacaksınız! Biz de isterdik çılgın partiler, uzun tatilleri falan kastetmeyi... Ama değil. Katıldığınız protestolardan sonra polisten gaz ya da cop yememek için kaçmayla geçecek bir yıl önünüzde duruyor. Dahası, bu yıl attığımız tweetler yüzünden evinizden sabaha karışılabilir ve hatta tutuklanabilirsiniz. Durun durun, hemen negatifi çarpmayın, pozitif düşünmeyi öğrenmeniz gerekiyor. İddianamenin hazırlanması, duruşmalar derken en az bir senelik kira derdinden kurtuldu- nuz! Pozitif olalım, hayata gülümseyelim.

YENGEÇ: Devlet memurluğu iyidir, garantilidir diye didinip uğraştığınız, KPSS'lere ter döktüğünüz bir yılın sonunda istediğiniz puanı alacaksınız ancak yine de işsiz kalacaksınız. Bu yıl güvenlik ayarlarınızda bir sorun gözlemleniyor. Sabahları ekme aldığınız fırının unları aldığı çiftçinin tarlasını süren traktör üreticisi şirketin temizlik- çisinin birtakım örgütlerle iltisaklı olduğu ortaya çıkacak. Ya da bunun gibi bir şey... Fakat bunun için devlete kızarak fazlaca fevri davranıyorsunuz sevgili Yengeçler. Biraz da kendinizi mi sorgulasanız acaba, ben ne kadar güvenilirim diye... (Üstünüze bir şey almayı unutmayın, Silivri soğuktur şimdi.)

BAŞAK: Sağlığına düşkün, düzen tertip tutkunu Başaklar... Öğrenci akbilinizi yenileyemeyeceğinizi öğrendiğinizden beri biraz üzgünsünüz, biliyoruz. Ama tasarruf yapmak için uzun mesafeleri dahi yürüyerek kat etme vesilesiyle bu yılın en fit ve zinde burcu siz olacaksınız. Fakat almayı istediğiniz o telefon için yol parasından tasarruf etmek yetmeyeceği için yemeyi de bırakmanız gerekiyor. Hem uzmanlar da taş devri diyeti dedikleri uzun süreli açlık diyetinin insan bünyesi için oldukça faydalı olduğunu açıkladı. Zaten yaşam biçiminizin de taş devrinden hallice olduğu şimdiden görülüyor.

AKREP: Sevgili Akrepler, bu yıl sizi beklemeyen şeyler aşk ve mutluluk olacak. Yani aynı geçen seneki gibi. Ama bizim yorumlarımızda asla negatifleğe yer yok! Kariyerinizde bu sene büyük bir yükseliş var mesela. Bu yıl bolca ek iş yapacak, yaptıkça bir fazlasını arayacaksınız. Yaşama tutunmak için çeşitli fikirler geliştireceksiniz. Misal doğal gaz faturasını gördükten sonra bir süre gelen titreme ile vücut ısınızı sabitleyeceksiniz. Tebrikler. İşte böyle böyle herkes hayatta kalma yöntemini kendi buluyor. Doğal seçim diyelim. İşte bunlar hep bilim. Bu okuduklarımız hoşunuza gitmediği için yükselen burcunuzu okumaya geçmek istiyor olabilirsiniz. Bızce yükselen burcunuza bakmayı bırakın, yükselen burcunuza odaklanın.

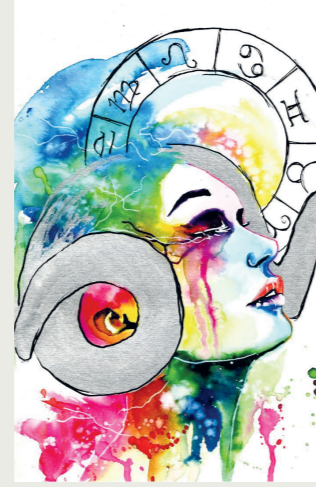

YAY: İşe gider gelirken yaptığınız yolculuklara lanet etmeyeceğiniz bir sene sizi bekliyor. Uzun yıllardır verdiğiniz emeğin karşılığını bu yıl alacaksınız. Tabii ki iş dönüşünde boş koltuk bulmaktan bahsetmiyoruz. "Hayat mı bu yaşadığımız, bu kalabalıkta nasıl nefes alırız, bunca nefes içinde nasıl hasta olmayız, şu adam o kadını mı rahatsız ediyor" sorularını fazlasıyla düşünmek size bu yıl çeşitli konularda ilham verecek. Trafikteyken düşünce çok vaktiniz olduğundan, bir süre sonra hayat sorgusunu paraya çevirme yollarını da bulacağımıza inanıyoruz. Olumlu düşünmenin metrobüse nasıl etki ettiğini bulacaksınız belki de? Milyonların derdine büyük çare! Youtuber mı olsanız siz ya?

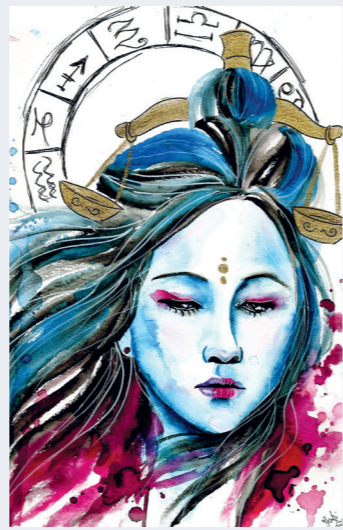
ASLAN: Uzun zamandır çocuk yapmak istiyordunuz. 2020'de bu dileğinize kavuşuyorsunuz da... Görünen o ki çocuğun bez parasını nasıl denkleştireceğiniz sorusuna pek kafa yormamışsınız. Neyse ki Aslan burcu yaratıcılığın sizi koruyacağı bir yıldasınız. Cam kola şişesinden biberon, eski giysilerden de bebe tulumu yaparak, aslan asaletini yerden yere çalma pahasına evdeki eski ve işe yaramaz eşyaları modifiye edip yine başka işe yaramaz eşyalara dönüştüreceksiniz. Yapın, yapmayın demiyorum... Derya Baykal da olsanız o ço- çuğu sıfır masrafla büyütmeceğinizi söylememiz gerekiyor. Siz yine de çabalayın. Belki karpuz kabuğundan gemiler yaparsınız!

BOĞA: Boğalara müjde! Bu yıl konut kredisi faizlerinin bir ara düşmesi ihtimalini çok seveceksiniz. Çünkü şubatın ocaktan, martın şubattan, nisanın da marttan daha iyi olacağına dair damatlar dünyasında çeşitli göstergeler var. Zaten bu sene Merkür de sizin 4. evinize ilerlemek istiyor. Gerçi sizin bir tane bile eviniz olmadığı için yine sızlık bir durum yok da... Ücretinize yapılan zam ile kirana- za yapılan zam birbirini tutmayacağı için zaten muhtemelen kiranızı zor ödeyeceksiniz. Bu yıl da ev alamayacak, Merkürden başka evinizi ziyaret eden olmasını istemeyecek, komşularla sıfır sorunla yatacaksınız. Çok da şey yapmayın bizce, Merkür kendini kurtarır, olan yine size olur.

TERAZİ: Ey burçların en gösterişlisi, en burnu havadası, en inatçısı ve tütüne geçmeyen son kalesi! Bütün direngen tavırınıza rağmen son sigara zammından sonra siz de dayanamayarak artık tütü- ni içmeye başlayacaksınız. Tüm cool'luğunuza rağmen nasıl ki geçen sene evde şişe şişe kışık domates yapıp, pencere ötü saksısında yeşillik yetiştir- diniz, bu sene de bir süre sonra evde tütün yetiştir- me fikri sizi cezbetmeye başlayacak. Zira evde nasıl içki yapılacağını araştırdığınız bir yılı geride bıraktığınızı unutmadık. Evde yapılabilecek ve yapılamayacak ne varsa evde yapmak için harika bir sene! Yine de zehirlenmeye dikkat etmeniz lazım.

OĞLAK: Oğlaklar için istikrar aynı şekilde devam ediyor! Yeni yılda da o ihtiyaç listesi olduğu gibi önünüzde duracak. Sevgiler günündü, anneler günündü, babalar günündü falan derken "Dur belki biraz daha düşer" dediğiniz fiyatlar ne yazık ki düşmeyeceği gibi daha da artacak. Zaten bu indirimlerin de aslında indirim olmadığını, bir satış stratejisinin ortasında olduğunuzu da yılın ortalarına doğru bir yerde fark edeceksiniz. Almak istediğiniz şeyler için kovaladığınız özel günler, bayramlar ve de seyranlıklar da tadınca yaşayamayacaksınız. Siz iyisi mi emekçi kadınlar gününü bekleyin, belki düşen şey sadece fiyatlar olmaz...

KOVA: Ah be kova kadınları, ne çektiniz 2019'dan... Ama müjde! Zor günler geride kaldı, artık daha zor günler sizi bekliyor! Fakat geçmişe bağlılığı ve istikrarıyla bilinen kova bu yıl şaşırtacak, 2019 sonlarında kombiyi açıp açmamak konusunda yaşadığı derin kararsızlık 'Aman beee, artık ne olacaksa olsun' deyip kombiyi açma vurdumduymazlığıyla yer değiştirecek. Yeni yıl size duygusal yaraların yerine finansal yaralar getiriyor. Ne demiştik, yenisi gelir eskisinden beter! Ama üzülme- yin, kışın kar boran fırtına olarak henüz tam manasıyla geleme- yişi en azından kombiyi en kısıkta çalıştırmanızı sağlayacak. Bu yıl sizin yılınız!

BALIK: Duygusalıyla nam salan balıklar 2020'de pek de duygusal görünmüyor. Memlekette onca dert varken bu yıl kendi derdinize yanmaya vakit bulamayacaksınız. Biliyoruz, siz de kutup ayılarının yalnızlığına üzüleceğiniz bir dünya istiyorsunuz ancak bizdeki gündemler yine kriz, açlık, yoksulluk falan... Dahası siz de zaten o kadar zengin değilsiniz, kendinize gelin ya! Memleketin dertlerinin aslında sizin dertleriniz olduğunu ve yalnız olmadığınızı fark ettiğiniz bir yıl olacak.

Kadın Pazarındaki kadınlar diyor ki; “Stantlarımızdan bir şey almak zorunda değilsiniz. Gelin, varlığınızı, desteğinizi gösterin, gösterelim. Daha da büyüyelim, genişleyelim.” Hedefleri, mahallede bir kadın dayanışma ağı kurmak.

Elif BAYDUR
Kartal / İstanbul

Hepimizin canı zaman zaman mantı ister değil mi? Kendimiz açamazsak bile gider alır yaparız. Özlem Engin de bir akşam mantı yapmak istemiş, ama sonrası biraz farklı gelişmiş.

İki çocuk annesi, makine mühendisi Özlem, ev mantısı almak için Instagram'dan, mahallenin neresinde mantı satılıyor diye bakarken, #Uğurmumcu etiketi ile bir kadın bulmuş. Gitmiş hem kadınla tanışmış hem de mantı almış. Eve dönerken mantıcadının “Evlere de sipariş alıyorum” sözünü düşünen Özlem, “Mahallede çok fazla evde üretim yapan ve satış yapmaya çalışan kadın var. İşe ihtiyacı olan kadınlar var. Neden bu kadınların bir sosyal medya hesapları olmasın ve bu hesaptan birbirlerini görüp dayanışmasınlar!” demiş kendi kendine. O sıralarda da “anneler” başlığıyla çok fazla hesap açıldığı için Özlem de “@Uğurmumcuanneleri” adlı bir hesap kurmuş. Mantı yapma, örgü yapma, işe ihtiyacı olanı oradan duyurmuş.

ZIP ZIP PARTİ EVİ'NDEN KADIN PAZARINA

Hesaba her gün daha fazla kadın yazmaya ve destek istemeye başlamış. Bunlardan biri de Pınar Dünya Göçmen... Pınar'ın istediği destek biraz daha farklı olmuş. Drama eğitmeni Pınar, kadınlarla birlikte kadın cinayetleri üzerine bir şeyler yapmak istiyormuş. Bir zaman sonra Özlem, Pınar'ın işlettiği 'Zıp Zıp Parti Evi'ne gitmiş. Gittiği gün Pınar, Sibel Eroğlu ile dükkandaymış... Neden mi bu ayrıntıya girdim? Çünkü o gün ileride bir kadın pazarı açacakları hatta mahallelerinde bir kadın dayanışması sağlayacakları yola girdikleri gündür.

Pınar, Sibel ve Özlem ‘Neler yapabiliriz?’ diye konuşurken Özlem'in aklına

#Uğurmumcuanneleri kadın dayanışmasına çağırıyor

'BEN' DEĞİL 'BİZ' VARIZ

ÖZLEM ENGIN: Giderek büyüsek de daha küçük bir oluşumuz. Bundan sonraki süreçte şartları daha iyi olan yerlere kadınların yerleşmesini istiyoruz. Çünkü şu an sokaktayız ve hava çok soğuk. Biz insani şartlarda bu pazarın ve mahalledeki dayanışmanın büyümesini istiyoruz. Aynı zamanda diğer mahallelerdeki kadınlarla da paylaşmak istiyoruz.

SİBEL EROĞLU: Ben küçük bir kasaba gibi, herkesin birbirini tanıdığı, yolda yürürken selamlaştığı, birbirleriyle dayanışma içinde olduğu ve yüzlerin güldüğü bir mahalle istiyorum. Bir de tüm kadınların kendi haklarını Adan Z'ye bilmesini istiyorum. Bizi takip etmeyi unutmayın.

PINAR DÜNYA GÖÇMEN: Farklı amaçlarla yola çıktık. Ama aslında üçümüzün de en büyük amacı kadınlara önce evde “Ben varım” dedirtmek, sonra dışarda “Biz varız” dedirtmek. Bu oluşumu ne kadar sürdüreceğiz, neler yapacağız zaman gösterecek elbette. Ama bugün bir kadın bile “ben varım / biz varız” diyorsa, bir şeyleri başarmışız demektir.

Kartal Belediyesi Başkanı'nın seçim zamanı verdiği vaat gelmiş; “Kadınların projelerine destek olacağız!”

Hemen bir iş bölümü yapmışlar. Sibel ve Pınar, evlerinde üretim yapan bütün kadınların iletişim bilgilerini içeren bir liste hazırlamış; Özlem ise Kartal Belediyesi'ndeki tüm müdürlükleri gezip kadın pazarı projesini anlatmış. Ancak belediyenin bazı şartları vardır; Kadınların evinde üretim yapan ama ekonomik özgürlüğü olmayan, sigortasız ve Uğurmumcu'da oturan kadınlardan oluşması. Hemen işe girişmişler; sözleşmeler yapılmış, kroki çözülmüş, tanıtım videoları, dosyalar hazırlanmış...

ÜÇ KADINDAN OTUZ BEŞ KADINA...

Özlem, o müdürlük bu müdürlük derken şans eseri Sosyal İşler Müdürlüğü'nde çalışan Sebla Hanım'la karşılaşmış ve

ona bu projeyi anlatmıştır. Onun aracılığıyla Uğurmumcu Kültür Merkezi'nin Başkanı Betül Toya ile iletişime geçmiş ve kısa süre sonra stantların kurulması için gerekli onayı almışlar.

Onay alındıktan sonra sosyal medya hesabı @ugurmumcuanneleri ve topladıkları iletişim bilgileri üzerinden Zıp Zıp Parti Evi'nde bir toplantı düzenlenmiş. İlk toplantıya 35 kadın katılmış; stantların planlanması yapılmış, kadınların neler yapacakları listelenmiş. Böylece ilk kez 6-7 Aralık'ta 18 kadınla 9 stant açarak başlamışlar. Stant yerlerini süsleyen kadınlar, şarkılar türküler eşliğinde mahalleliye seslenerek satış yapmışlar.

STANTTAN KADIN DAYANIŞMASINA...

Mahalledeki kadınların “emeklerini değerlendirmeleri ve ekonomik özgür-

lükleri” için başlatılan kadın pazarı, zamanla bir kadın dayanışmasına dönüşmüş. Kadınlar @ugurmumcuanneleri Instagram sayfasından gördükçe destek için kadın pazarına gelmeye başlamış. Zaten Kadın Pazarı'ndaki kadınlar diyor ki; “Stantlarımızdan bir şey almak zorunda değilsiniz. Gelin, varlığınızı, desteğinizi gösterin, gösterelim. Daha da büyüyelim, genişleyelim.”

Ve hedefleri bu dayanışmayı daha da büyütmek: “İlk amacımız tabii ki kadınların ekonomik özgürlüklerini ellerine almasydı. Fakat bununla sınırlamak doğru olmaz. Bu yola çıkarken hepimizin canını çokça yakan Emine Bulut cinayeti ve tüm kadınların cinayetleri de yolumuzu çizmeme yardımcı oldu. Biz mahallede bir kadın dayanışma ağı kurmak istiyoruz. Din, dil, ırk farkı gözetmeksizin kadınların eğitim alanında, sosyal-kültürel alanda, evde ve dışarıda varlığının farkına varmasını da sağlamak istiyoruz.”

DİĞER MAHALLELERDEN GELEN TALEPLER

Kartal'ın Kurfalı, Hürriyet, Gümüşpınar Mahallelerinden kadınlar da “Biz de yapmak istiyoruz” diye belediyeye talepte bulunmuş. Belediye de hepsini tek bir pazarda birleştirmek istemiş. Fakat Uğurmumcu'daki kadınlar bunu kabul etmemiş. Çünkü istedikleri her mahallenin kendine ait bir dayanışması, kadın pazarı olmasıymış. Diyorlar ki; “Biz kendi mahallemizde bunu başardık, siz de kendi mahallenizde lütfen bunu yapın, biz size her türlü desteği sunacağız.”

DAYANIŞMANIN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Başlarda evden çıkmayan ya da çıkamayan, eşleri ile sorun yaşadığı için anelik ve ev işleriyle sınırlı bir yaşam süren birçok kadının buldukları durumdan sıyrılmasına yardımcı olmuş bu dayanışma. Stantlara olmasa bile birbirlerine destek olmak için görmeye gelen, çorba getiren kadınlar var artık mahallede. Ve diyorlar ki; “Aslında dayanışma da burada güzelleşiyor. Kadınlar evlerinden dışarıya çıkmalı, birbirlerine her anlamda dokunmalı. Biz bunun da hayalini kurmuştuk ve bunu da başarıyoruz. Daha çok hayalimiz var ve kadınların dayanışmasıyla başaracağımızı biliyoruz.”

BAKIRKÖY BELEDİYESİ İŞÇİLERİ ÜCRETE EŞİTLİK İSTİYOR İki kat fazla çalışıp üç kat az ücret alıyorlar

Reyhan KARA
Bakırköy / İstanbul

Bir kış akşamı, iş çıkışı, hava soğuk. Karanlık erken bastırıyor artık. Buluşup bir kafeye oturuyoruz. Yoğun bir günün ardından herkesin yüzünde aynı yorgun ifade. Birkaç şey atıştırıp bir yudum çay içtikten sonra yavaş yavaş sohbet başlıyor. Gündem, ülkeninkiyle aynı; kriz, yoksulluk, güvencesiz çalışma ve daha pek çok şey.

Bakırköy Belediyesinin kadın işçileri buluştuklarımız. Yeni yıla yaklaşmışız ama asgari ücrete yapılacak zam konuşulmuyor bile. Çünkü bir kısmı zaten yüzde 4'ten fazlasını alamayacak. Kanun Hükümünde Kararname, maaşlara darbe vurmuş.

OHAL sonrası çıkartılan 696 sayılı KHK'ya göre taşeron işçiler, çalıştıkları idare bünyesinde sürekli işçi kadrolarında istihdam edilecekti. Taşeron işçiler, kadrolularla bir nebze de olsa eşit şartlara sahip olacaklarını düşünerek umutlanmıştı bu habere. Şimdi Bakırköy Belediyesi'nde üç farklı işçi türü var: Kadrolu, sözleşmeli ve 'misafir' personel. Geline aşamada "Keşke taşeron kalsaydık" dedirten bir hal almış durum. Asgari ücret zammı ve enflasyon farkının teğet geçtiği, KHK kısıtıyla yalnızca yüzde 4'e mahkûm koca bir işçi kitlesi oluşmuş. Eşit iş yaptıkları kadrolu işçilerle aralarında neredeyse üç kat ücret farkı olan, haliyle üç kat daha fazla sömürüye maruz kalan olan bir kitle...

Kimsenin kadrolu işçilerin hakkında gözü yok, istedikleri ücrette eşitlikten başka bir şey değil.

İKİ KAT FAZLA ÇALIŞMAYA ÜÇ KAT AZ ÜCRET

Tek sorun ücretlerinin azlığı değil. Düzenli de ödenmiyor. Belediyeye sorunca, CHP'li olduğu için merkezin bütçeyi kısıtığını söylüyor. Bu kolay cevabın karşılığı hayatlarda o kadar da kolay olmuyor. Kıt kadar maaş bir de gecikince, yaşamın zorluğu çekilmez oluyor, çünkü konuştüğümüz kadın işçilerin çoğu evin tek çalışanı. Bu zor şartlarda çoğu zaman öğle yemeğini yapıp yemek bile zor bir soruya dönüşebiliyor. Eskinin taşeronu işçilere günlük net 2.5 TL yemek parası ödeniyor. Ama personel yemekhanesinde bile günlük yemek ücreti 4 TL. Bırakın dışarıdan bir şeyler yemeyi, içeride yemek dahi bütçeyi sarsıyor.

Kimse çalışma koşullarından memnun değil. Daha iyisini vadeden bir belediye de yok, belediyeye karşı hakları savunacak bir sendika da... Sendikalar arasındaki yetki tartışması yüzünden açılmış davalar iki yıldır sürüyor.

Bazı alanlarda çalışanların ise parası olsa dahi yemek yiyecek vakti yok. Altı yedi kişinin çalışması gereken yerde üç kişi çalışınca, öğle yemeyi yemek lükse kaçıyor. Hatta bazı günler çalışma arasında bir çay içmek imkânsız hale gelebiliyor. Yani üç kat az ücretle, iki kat fazla çalışma yapılıyor.

Personel eksik olduğu gibi araç gereç de tam değil. Her çalışma alanının belli başlı araç gereç ihtiyacı var. İhaleler zamanında yapılmayınca gün geliyor sabun, gün geliyor eldiven, gün geliyor tuvalet kâğıdı bulunmuyor. Bozulan, kırılan araç gereçler zamanında tamir edilmiyor. İş güvenliği tam değil, yine personel eksikliğinden yapmaları gereken işleri de yapıyorlar. Yeri geliyor teknik ekipman tamiri yapıyorlar, yeri geliyor yük taşıyorlar.

YETKİ DAVASI İKİ YILDIR SÜRÜYOR

Eksikler giderilmiyor fakat işçilerin 'eksik' çalışmasına tahammül yok. Bütün bunlara rağmen tam performans

çalışması beklenen işçiler, gün içinde yok yere fırça yiyorlar. Çalışma koşullarındaki zorluklara itiraz etmeye bile çekiniyor kadınlar. Güvencesiz bir iş ortamının yanında, herhangi bir talebe karşılık kapının önüne konma riskiyle her gün yüzeler çünkü. Bakırköy Belediyesinde sebepsiz yere işlerine son verilen işçi sayısını düşününce hele... Çekinmemek elde değil ancak daha birkaç yıl önce yaptıkları grev ve kazanımları da akıllarında. 2016 sonunda yine böylesi bir zamanda, belediye yönetimi ile Belediye-İş Sendikası arasında yapılan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde talepleri karşılanmayan ve hakları sifıra indirilmek istenen 450'den fazla işçi greve çıkmıştı.

Bugün ise işçilerin en çok elini bağlayan şey de zaten sendikalarının atıllığı. Konuştüğümüz kadın işçilerin bir kısmı DİSK'e bağlı Genel-İş, bir kısmı Türk-İş'e bağlı Belediye-İş'te örgütlü. Ancak sendikalar arasındaki yetki tartışması yüzünden açılmış davalar iki yıldır sonuçlanmış değil. Bu neden-

le de Bakırköy Belediyesinde yetkili bir sendika yok. Yetki sıkıntısının ardına sığınan yöneticiler ise işçilerin bu çalışma koşullarına ilişkin neredeyse hiçbir şey yapmıyor. Kadınlar, en az belediye kadar sendikalarına da kızgın.

GÜVENCESİZ ÇALIŞMADAN GÜVENSİZ YOLLARA

Yeni yılla birlikte bazı alanlara vardiyalı çalışma geleceği söyleniyor. Kadınlar açısından en tedirgin edici konulardan biri bu. Akşam geç saatlerde çıkıp eve gitmek günün en büyük sorununa dönüşüyor. Önceki senelerde vardiyalı çalışmış olanlar, gece karanlığında eve giderken tacizden korunmak için eşlerinin her akşam kendilerini almak için işyerlerine geldiklerini ya da en sonunda işyeri içerisinde başka birimlere geçmek zorunda kaldıklarını anlatıyor. Çünkü işçilerin bir servisi de yok. Hâlihazırda da servis çok büyük sıkıntıyken, vardiyalı çalışmada akşama hiç servis verilmiyor. Güvencesiz çalışmadan çıkılıp, güvensiz yollara düşülüyor.

Kimse çalışma koşullarından memnun değil. Daha iyisini vadeden bir belediye de yok, belediyeye karşı hakları savunacak bir sendika da... Fakat kimse umutsuz değil. Biraz zor da olsa bu yaşam koşullarının ömür boyu sürmeyeceğini, değişeceğini biliyorlar. En önemlisi ise değiştirecek olanların kendileri olduğunu...

İşverenin cebinden beş kuruş çıkmadan çalışıyoruz. Bu program sayesinde 9 aylık çalıştırıp, sonra çıkartıp başkasını alıyorlar. Bizi bedavaya çalıştırmış oluyorlar.

TOPLUM YARARINA PROGRAM KAPSAMINDA ÇALIŞAN SAKİNE:

'Bizi her işveren çalıştırmak ister'

Hande KÖSE / Nursel OKTAY
Yenimahalle / ANKARA

IŞKUR'un 'Toplum Yararına Program' (TYP) kapsamında bir lisede temizlik işçisi olarak çalışan Sakine, birkaç ay önce işten çıkarıldı. İşten çıkarılmasının gerekçesi olarak eşinin maaşının 3 bin 30 liranın üzerinde olması gösterildi. Üstelik bu şekilde işten çıkarılan tek kadın Sakine de değil; birçok kadın aynı sebepten mağdur ediliyor.

TYP ile ilgili birçok bilinmeyen Sakine ile konuşuyoruz. Kadınların, TYP kapsamında okullarda, hastanelerde, parklarda, karakollarda, belediyelerde ve daha birçok alanda çalıştığını belirten Sakine, 'kursiyer' adı altında çalıştıklarını, maaşlarının ve sigortalarının İŞKUR üzerinden ödendiğini anlatıyor. Bu durumu "İşverenin cebinden beş kuruş çıkmadan çalışıyoruz. Bir taraftan işverene kıyak yapılmış oluyor. Bizi zaten her işveren çalıştırmak ister, çünkü memlekette işsiz mi yok? Bu program sayesinde 9 aylık çalıştırıp sonra bizi çıkartıp başkasını alıyorlar, böyle devam ediyor. Bizi bedavaya çalıştırmış oluyorlar" şeklinde anlatıyor.

'DEVLET BENİ EŞİME MAHKÛM EDİYOR'

"Geçen sene TYP ile işe girebilmek için eve giren paranın 4 bin 800 lirayı geçmemesi gerekiyordu. Bu sene bu sınırı 3 bin 30 TL'ye çektiler. Hayat pahalı, her şeye zam geldi, asgari ücreti 2

bin 324 lira yaptılar. Bu nasıl bir hesap? Geçen sene bir aile 4 bin 800 lira ile geçinebiliyorken bu sene onlara göre 3 bin 30 lira ile geçinebilirmişiz. Demek refah seviyemiz yükselmiş!" diyerek gülüyor. Bu durumun Sakine için en rahatsız edici kısmı, eşinden para istemek zorunda kalması. "Dün kocamdan 20 lira istediğimde 'Daha geçen gün verdim ya' dedi. Ben de buna karşılık 'Sen bana bakabiliyormuşsun, devletten iyi mi bileceksin' diye şakalaştım."

Eşikle aralarında geçen bu sohbeti anlattıktan sonra, kendisinin ayrı bir birey olduğunu, çalışmak ve kendi emeğinin karşılığını almak istediğini belirten Sakine, "Eşimin maaşı ne kadar yüksek olursa olsun ben emekli olmak istiyorum, kendime ait sigortam olsun istiyorum. Fakat devlet bana diyor ki 'Eşinin parası sana bakmak için yeterli.' Yani beni kocama mahkûm ediyor. Beni eve hapsedmek istiyor."

BEDAVA ÇALIŞTIRMAK İSTİYORLAR

Bu işinden önce TYP'nin gönderdiği bir kreşte işe başlayan Sakine'nin buradaki iş hayatı yarım gün sürmüş. Nedenini sorduğumuzda, ilk iş gününün öğle tatilinde sekreterin elinde bir kağıtla yanına geldiğini ve bu kağıdı imzalamasını istediğini söylüyor. "Kağıtta 'bir hafta boyunca ücretsiz çalışmayı kabul ediyorum ve işyerini beğenmezsem ya da işveren beni beğenmezse hiçbir ücret talep etmiyorum' yazıyordu. Ben de müdürün yanına gittim ve 'Sen benim

babamın oğlu musun? Ben sana neden bir hafta bedava çalışayım? Siz işin yolunu bulmuşsunuz, 6 gün sonra siz beni beğenmezseniz ne olacak? 6 gün beni, 6 gün Ayşe'yi, 6 gün Fatma'yı çalıştırsan bir ayı bedavaya getirirsin' dedim. Böyle söyleyince bunun işyeri prosedürü olduğunu söyleyip açıklama yapmadılar. Üstüne üstlük işi bırakıp eve gitmek istediğimde o günkü mesaiyi tamamlamamı istediler. Ben de günlüğümü vereceksen kalayım dedim, 'Veremem' dedi. Ben de işten ayrıldım." Sakine, ülkede çok fazla işsiz olduğunu ve işverenlerin bunu bilerek işten çıkarmak için çeşitli bahaneler uydurduklarını vurguluyor.

HAKLAR GASBEDİLİYOR

TYP kapsamında çalışmak, yasal haklardan yararlanamamak anlamına geliyor. Örneğin 9 aylık periyotlarla çalıştıkları için her 9 ayda bir sözleşmelerinin yenilenmesi tazminat haklarından mahrum kalmalarına yol açıyor. Ayrıca hastalık gibi birçok sebepten işe gidemedikleri her saat maaşlarından ve sigorta primlerinden kesintiye sebep oluyor. Bu arada kendisi gibi çalışan bir arkadaşının eşinin 3 bin 60 lira maaş aldığını ve bu yüzden işten çıkarıldığını anlatıyor: "30 liralık fark için kadını işten çıkardılar. Sanki 30 lira ne fark edecek? 30 lirayı başına mı kakıyorsun? Kadının tüm gövdesi stresten yara olmuş, olmaz mı?"

Bu koşulun ailelerin durumuna bakılmadan konulmasına tepki gösteren

Sakine, şöyle devam ediyor: "Ben belgelerimi teslim ederken aşağıya not düştüm, eşimin maaşı 3 bin 900 lira ama 900 lira da kira veriyorum diye. Belgeleri teslim alan kişi benimle dalga geçerek 'Sen zaten kafadan 3 bin liraya indirmişsin maaşı' dedi. 'Evet, eşim 3 bin 900 lira alıyor ama sonra ev sahibi 900 lirayı alıyor, biz almıyoruz ki. Sen eve gireni sormuyor musun? Eve giren 3 bin lira, 3030 lira bile değil. Ben 5 kişilik bir aileyim, 3 tane çocuğum var benim'. Ben böyle söyleyince 'O beni bağlamaz' diyorlar."

İNSAN ONURU HİÇE SAYILIYOR

Türkiye'de giderek artan işsizlik oranları, özellikle de kadınları, 'Toplum Yararına' adı altında bizzat devlet tarafından kölece çalışma koşullarına mecbur bırakıyor. Geçici, güvencesiz bu çalışma biçimleri, kadınların derdine çare olmak bir yana yeni dertler açıyor. Emeğinin karşılığını alamadığı gibi, yıllarca çalıştığı halde emeklilik ve tazminat hakkına kavuşamıyor, hiçbir zaman ailesine bağımlılıktan kurtulamıyor...

Tüm bunların yanına TYP kapsamındaki işlere başvuru sırasında insan onuruna yakışmayacak şekilde muamele gördüklerini de ekliyor Sakine, "Bizi bir okulun spor salonuna balık istifi gibi topladılar. Sığmadığımızı görünce anons yapıp dışarı çıkmamızı istediler. Yağmurlu altında saatlerce bekletildik. Sonuç olarak birçoğumuz da yine işsiz olarak evimizin yolunu tuttuk" diye anlatıyor.

'İnsanın yeşil parka alması geliyor'

Zelal Sahidenur SARI
Van

Başlıktaki söz geçmiş dönemlerde çekilen bir parodi dizinin repliği. Hayatın içinden esprilerle, inceden eleştirirken güldüren bir diziydi. Şu sıra sanki bir parodi dizinin içindeyim. Kendimi öyle hissediyorum. Hem yaşıyor, hem eleştiriyor hem de güliyorum.

Üç yıl kadar oldu sanırım, sosyoloji okumaya çalışıyorum. Harcımı yatırılabildiğim dönemleri sayarsak 3 yıl kadardır da 1. sınıf medya ve iletişim okuyorum. İki yıllık bölümü 3 yıla yaymakta büyük meziyet olsa gerek (!) Alamadığım bir formasyon da var ayrıca. Sosyolog olunca atanamıyorum bari felsefe grubu öğretmenliğinden atanırım düşüncesi en trajikomik olanı. İkisinin de atamasının olmadığı koşullarda fazladan verilen 2 bin 150 TL.

Bir de günlük masraflar ve ev var tabii. Onları da kalem kalem yazmak istiyorum bilmeyeni olmasa da:

Ev kirası: 450 TL

Ev, Van'da deprem öncesinde yapılan bir TOKİ'de, çarşıya 20 dakikalık bir araç mesafesinde, 2+1.

Doğal gaz: 640 TL

Van'da termometre -10, kombi derecesi ise 45. Faturada 10 kalem vergi, zamlı fiyattan 5'nci zam yapılmış orjinal hali.

Elektrik faturası: 72 TL

İki kişi yaşadığımız evimizde bulaşık ve çamaşır makinesini haftada iki defa kullanıyoruz, fırında en son ne zaman bir şey pişirdik hiç hatırlamıyorum, kettle denen icat bizde hiç kullanılmaz, bilgisayarı 1 yıldır görmedim, ütüyü hayattan bezmediğim zamanlarda yapıyorum. Ampullerle televizyonu kapatmak ise imkansız, bunlarla bu fatura böyle gelmez zaten. Meselenin aslı ise Van'da elektrik direklerine çıkarılan sayaçlar ve özelleştirilen elektrik idaresi."

Su faturası: Eski borç 640 TL - Yeni borç 40 TL

"3 yıldır kiracısı olduğum evin su faturasını henüz ödeyemedim. Metreküpü en ucuz olan sonuçta diye rahatlatıyorum kendimi. Suyuda kesmiyorlar neyseki."

Günlük yol parası: 10 TL

Evden çarşıya, çarşıdan kampüse... Parasını geçtim 2 saat sürüyor. 2 saatte yol mu? Biz nereden nerelere

gidiyoruz diyenler çıkacaktır muhakkak. Lakin burası merkez nüfusu 600 bin küsur olan bir il.

Günlük yemek: Min. 10 TL - Max. 20 TL

Ya esnaf lokantası ya da henüz gram sistemine geçmeyen tartısı kendi gözü olan tavuk döner satan başka dükkanlar."

Telefon faturası: Toplam 200 TL

Evde internet olmasa da internet faturasından daha fazla gelen iki telefon faturası var.

Şimdi bunları neden söylediğimi açıklayayım. Öğrenciyim. Evet burs da alıyorum. Ama burs ev kirasına anca yetiyor. Gerçi geçenlerde zam yaptıkları müjdesini vermişlerdi. Evet evet, açıklarken bir hava-i fişeklerinin eksik olduğu o gün. Neyse, sözün özü geriye kalanlar için çalışmak gerekse de, burada o da ayrı bir sorun. Kafede ya da benzeri bir yerde çalışsan 13 saat 45 TL. Parası iyileştirilmiş yerlerin saatleri kötü. Sanayi kenti de değil ki bir fabrikada çalışayım diyemiyorum, hem dediğim gibi sanayi kenti değil hem de tam zamanlı kullanamadıklarını işe almıyorlar zaten. İşin niteliği de önemli tabii onu da bulursan.

Ben de nitelik-para-saat üçlemesinin içinde gide gele çözdüm sistemi. Üç anket şirketiyle çalışıyorum. Saatlerine ben karar veriyorum sonuçta. Ama akşam eve geldiğimde konuşmaktan ve yürümekten mecalim bitmiş oluyor.

Sonra biraz da 'sanatseviciyim'(!) Bunun hikâyesini anlatmak istiyorum ama. Tiyatroya gidecek param yokken bulduğum bir taktikti, sonra işim oldu. Afişlerini astığım oyunlara ücretsiz girmeye başladım. Şimdi özel bir oyun oldukça afişlerini asıp oyunlarına girmeye çalıştığım şirketin bir üyesiyim. Şirket dediysem kağıt üstünde işte. Öyle biz bize bir şeyler yapıyoruz. Bu işi ben yapabilir miyim diye düşünmedim değil, ama öyle düşünmekle de olmuyor. Hem bir yerde çalışıp hem başka yerde tiyatro oyunu düzenlemek olmuyor öncelikle. Her işin bir raconu var sonuçta. Konser bu racona dahil değildir diye bir çözüm bulmuştum vaktiyle, bir iki işten sonra havlu attım.

Şimdilik dört işim, günlük giderlerim ve 10 bin TL borcum var. Ekonomik krizin sancılarını yaşıyorum. Yaşadıklarımın bir sistem sorunu olduğunu bildiğim ve gördüğüm için kendimi bir parodi dizisinde hissediyorum. Çözümü de belli aslında. Benim de yeşil parka alması geliyor...

Mağaza çalışanları örgütleniyor

Ben Büşra, bir AVM'de, mağazada kasiyerlik yapıyorum. Ortalama 200 kişi çalışıyoruz. Sekiz saat çalışıyorum fakat bazı günler oluyor ki mesaiye kalıyoruz. Özellikle kampanyalarda, kara cumalarda, yılbaşlarında 12 saat full çalıştırılıyor.

Şimdi de yılbaşında, yoğun bir dönemde sizlere mektup yazıyorum. Çalıştığımız 8 saatten fazlası, bizlere fazla mesai olarak değil izin günü olarak veriliyor. O da izni istediğimiz günlerde kullanamıyoruz.

Ayakkabı, kadın, çocuk, erkek giyim gibi departmanlardaki arkadaşlarımız prim sistemi üzerinden çalıştırılıyor. Biz kasiyerler ve depocular olarak sadece asgari ücret alıyoruz. Prim sistemi de asgari ücrete artı olarak ilave ediliyor. Diyelim ki mağazada bu ay bir kişinin yapması gereken hedef 180 bin. Bunun maaşa yansması bin 800 TL oluyor. Toplamında yüzde 100 hedefini tutturana kişi mağazaya tek başına kazanç sağladığı için kişiye o hedefin yüzde 1'i veriliyor; yüzde 99'u patronların cebine kâr olarak giriyor. Satış yapmak için tüm ay arkadaşlarımızla rekabet halinde çalışırken patronların bizlere lütfettiği yüzde 1 prim!

Kasada yoğun günlerde bazen açık verdiğimde ücretimden kesiliyor. Çalışma süremiz 12 saat olduğunda bile kasa arkasında oturmamız yasak. Dinlenme ve molalarımızın dakikası tutularak çalıştırılıyor. Bazen yemek yedikten sonra dinlenmeye çıkamıyoruz, çünkü para kazanması gereken bir patron ve başımızda yöneticiler, müdürler var.

Bu işte çalışan hiçbir kadın erkek arkadaşımız mutlu değil. Sürekli yöneticilerin kamera kayıtlarında gözetlemelerine maruz kalıyoruz. Performansa dayalı çalışma sistemi geliştirerek işi yapamayanı kovuyorlar. İki yıl, üç yıl çalışan arkadaşlarımızı, performansları düştüğü an "işyerinde uygunsuzluk" gerekçesiyle tazminatsız işten atıldığı oluyor.

Şimdi anayasal hakkımızı kullanarak sendikalaşıyoruz, örgütleniyoruz. İşten atmalara karşı, mobbinge karşı ve çalışma koşullarımızın iyileştirilmesi için sendikal haklara sahip olup güvenceli yaşamak istiyoruz.

İSTANBUL

SOSYALİZMDE SAĞLIK: Önce çocuklar ve kadınlar!

Şükran DOĞAN

Sosyalizmde sağlık hizmetleri, kapitalist sistemde olduğu gibi devlet üzerinde 'yük' olarak görülmez; aksine insan ve toplum sağlığı önceliklidir. İşte bu nedenle, 1917'de Ekim Devrimi'yle kurulan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmiş ve tedavi edici hizmetlerle bütünlük içinde ele alınmıştır.

Sovyetler Birliği, sağlık hizmetlerinin nüfusun tamamına ulaşmasını hedefleyen ve tüm hizmetlerin ücretsiz verildiği ilk ülkedir. Sovyetler aynı zamanda, Sağlık Komiserliği (Bakanlığı) oluşturarak, sağlık hizmetlerini merkezileştiren ilk ülkedir. Ülkenin Sağlık Bakanı Dr. Semaşko, sağlık hizmetlerinin devlet eli ile sunulmasını "devletin herkese gereksindiğinde ücretsiz ve nitelikli sağlık bakımı sağlama sorumluluğunu üstlenmesi" olarak tanımlamıştır.

Sağlık Hizmetleri bağlı cumhuriyetler dahil ülkenin en uç noktalarına kadar götürülmüş, yaygın halk sağlığı merkezleri ağı ile, önlenebilecek bütün sağlık sorunlarının denetimi ve kontrolü hedeflenmiştir. Sağlığın örgütlenmesi, ağırlıklı olarak yetişkin emekçi sağlığı, ana-çocuk sağlığı ve hijyen üzerinde yoğunlaşmıştır. Toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi için anne-çocuk sağlığı özel önemdedir.

DEVİRİMİN İLK GÖREVLERİ

Ana-çocuk sağlığı hizmetlerini anayasasına geçiren ilk ülke olarak, annelik ve çocuk bakımı Sovyet bütçesinin ilk ödeme kalemlerinden kabul edilmiştir. Devrimin hemen ardından, 1917 yılının aralık ayında, çir-

HERKES İÇİN, KORUYUCU, KAPSAMLI, ÜCRETSİZ

- Ana-çocuk sağlığı hizmetlerinin özellikleri şöyle sıralanabilir:
- Tüm anne-çocuk sağlığı hizmetleri ücretsizdir
- Bütün bireyleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır
- İdari bakımdan erişkin hizmetlerinden ayrı programlar olarak ele alınır.
- Bir hekimin de sorumlu olduğu birimlerde yürütülür.
- Önleyici, klinik, eğitimsel, toplumsal, hukuksal ve çevresel etkinlikleri içeren kapsamlı programlar anne ve çocuğun sağlığını ve iyiliğini sağlamaya yöneliktir.
- Polikliniklerde anneler çocuk bakımı konusunda eğitilir.
- Temel program merkezi olarak planlanmıştır, yerel koşullara uyarlanabilir.

karılan kararname ile 'Ana-Çocuk Sağlığı Departmanı' kurulmuştur.

Ana-çocuk sağlığı hizmetleri, çocukları doğumdan erişkinliğe kadar izleme ve korumayı kapsamakta, kadınları da izleme ve korumayı amaçlıyordu. Yaygın olarak bulunan ana ve çocuk sağlığı dispanserlerinin yanı sıra kreşler, anaokulları ve diğer tüm öğretim kurumlarında 'okul hekimlikleri' oluşturulmuştu. 1931 yılında 3 bine ulaşan dispanserlerin çoğunda 'süt mutfakları' bulunuyordu.

Kırsal alandaki kolhoz ve sovhozlarda da kurulan

bu ana-çocuk sağlığı merkezleri; bebek kliniği, 1-3 yaş çocuk kliniği, hamile kadın kliniği, tüberküloz uzmanı ofisi, cinsel yollarla bulaşan hastalıklar uzmanı ofisi, beslenme istasyonu, süt istasyonu, hukuksal danışmanlık ve danışma bürosundan oluşuyordu.

KADIN DANIŞMA MERKEZLERİ

Yine yaygın olarak örgütlenen ve 3-4 bin kadının bulunduğu bölgeye hizmet veren Kadın Danışma Merkezlerindeki hizmetler annelerin çalışması dikkate alınarak 08.00-20.00 arası sunuluyordu. Bu nedenle hekimler iki vardiya halinde çalışırdı. Merkezlerde bulunan avukatlar, babanın yükümlülükleri ve anne-çocuk hakları hakkında danışmanlık hizmeti veriyordu.

GEBE EVLERİ

Gebe evleri ve hastaneleri ise komplikasyonsuz doğum yapılan hastanelerdir. Gebe evlerinde kalma süresi 9 gündü ve gerekirse uzatılabiliyordu. Doğum öncesi izin alan emekçilerin gebeliklerini geçirebilmeleri için çoğunluğu sendikalar tarafından kurulmuş gebe sanatoryumları da bulunmaktaydı.

Ayrıca hamile kadınlar başka sağlık sorunu olmadığı sürece 8-12 kez evinde ziyaret edilirdi.

Sovyetler Birliği'nde tüm doğumların gebe evlerinde yapılması için çabalanmıştır. Bütün yataklı tedavi kurumlarında yatakların yüzde 12.7 si gebeler için ayrılmıştı. Bunun sonucu olarak 1913 yılında bin doğumda 10 anne ölürken, 1959 yılında bu oran binde 0.49'a gerilemiştir.

ANNE DANIŞMA MERKEZLERİ

Anne danışma merkezlerinde, çalışma saatlerine göre hizmet veren Anne Okulları'nda kurslar verilirdi. Bu kurslara katılmayanlara mektupla eğitim, kırsal kesimlerde ise ebeler aracılığı ile eğitimler düzenlenmiştir. İçeriği hijyen, bebek bakımı ve beslenmesi üzerine olan bu eğitimler, kadınların eşlerine de verilirirdi.

ÇOCUK DANIŞMA MERKEZLERİ

Çocuk danışma merkezleri, çocuk hastaneleri içinde yer alır ve bölgedeki kreş, anaokulu ve okullardan da sorumludur. Çocuklar doğumdan itibaren 15 yaşına kadar pediatrik hekimler tarafından takip edilmekteydi. Annenin 2 aylık izni bittiğinde çocuklar pediatrik hekimlerin de çalıştığı kreşlere kabul edilir ve 1 yaşından itibaren yılda 4-5 kez fiziksel muayeneden geçirilirdi. Diş hekimleri tarafından da ağız sağlığı hizmetleri verilirdi. Bir yaşına kadar süt ve ek gıdalar ücretsiz olarak sağlanıyordu.

Kırsal kesimdeki hastanelerde de kadın ve çocuk danışma merkezleri, süt mutfakları, daha az yataklı gebe evleri, sürekli ve mevsimlik kreşler ile anaokulları bulunmaktaydı.

Sovyetler Birliği, sağlık hizmetlerinin nüfusun tamamına ulaşmasını hedefleyen ve tüm hizmetlerin ücretsiz verildiği ilk ülkedir.

YAYGIN EĞİTİM

Sağlık bilgisinin yaygınlaşması, önleyici sağlık hizmetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla tüm toplumun sağlık eğitimi planlanmıştır. Eğitimler sağlık kurumlarına gelenlere, ev ziyaretlerinde, Anne Okulları'nda gruplarca, hastanelerde topluca konferanslar yoluyla, gazeteler ve radyolar kullanılarak, kırsal kesimde sağlık kurumları ve gezici sağlık hizmetleri vb. yollarla yapılmıştır.

Yurttaşların çocuklar ve sağlık için açılan kurumlardan haberdar olmaları, çocuklarını düzenli olarak götürmeleri için kulüp, fabrika, sendika toplantılarında, sinema ve tiyatrolarda sık sık duyurular yapılmıştır.

KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR SOSYALİZM YAŞATIR!

Sömürü sisteminin olmaması, sağlık hizmetlerinin kâr getirici hizmetler olarak yürütülmemesi, tüm nüfusu kapsayan önleyici ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin bütüncül ve herkese ücretsiz olarak verilmesiyle; 1913-1940 yılları arasında ölüm hızı yüzde 40, çocuk ölüm hızı yüzde 50 oranında azalmıştır. 1913 yılında binde 268.6 olan çocuk ölüm hızı, 1960 yılına gelindiğinde binde 35.3'e gerilemiştir. Bebek ölüm hızı 1957 yılına gelindiğinde binde 45'e, anne ölüm hızı 1954'te yüz binde 54'e kadar düşmüştür.

1928 yılına gelindiğinde difteri aşısı olmayan çocuk sayısı yüzde 14'e kadar düşmüştür. 1917 yılında sadece 27 olan Ana-Çocuk Sağlığı Kurumu Enstitüsü, 1925 yılına gelindiğinde 3 bin 655'e yükselmiştir.

Anne-çocuk izlenimlerinin düzenli yürütülmesi, gebe izlenimlerinin yüzde 100 olması, çocukların yüzde 91'inin anne sütü alabilmesi, aşılanmanın zorunlu olması sayılabilecek diğer gelişmelerdir.

1913 yılında 32 yıl olan yaşam beklentisi 1926-27 yıllarında erkeklerde 44 kadınlarda 47'ye, 1968-69 yıllarına gelindiğinde erkeklerde 70 kadınlarda 74'e yükselmiştir.

HAYAL DEĞİL: FABRİKA VE MAHALLE KREŞLERİ... İSTASYON KREŞLERİ... GECE KREŞLERİ...

KADINLARIN çalışma yaşamına ve sosyal hayata katılımının önemli engellerinden biri olan çocuk bakımı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde işyerleri ve mahallelerde kurulan kreşlerle çözülmüştür. Kreşler, anaokulları, açık havada eğitim veren diğer okullar ile yaz okulları, ebeveynlerin çocuk bakımı yükünü önemli oranda almıştır.

1914 öncesi 14 olan kreş sayısı, 1932 yılında 2000'e ulaşmıştı. Bu kreşler kentlerde 1 milyon 750 bin çocuğu barındırmaktaydı, köylerdeki kreşlerde de 50 bin çocuğa bakılıyordu. Çalışmayan annelerin çocukları da kreşe gitmekteydi. Annelerin çalışma düzenine göre bebek ve çocuklar, kreş ve anaokullarında 14 saate kadar kalabiliyorlardı.

Kadınlara hamileliğinin 4. ayından itibaren fazla mesai yaptırılmamış, emziren kadın gece çalıştırılmamıştır. Fabrika işçisi bir anne, çalışma saatleri içinde iki kez, yemek izni sırasında da bir kez kreşe giderek bebeğini emzirebiliyordu.

Kadınlara doğum öncesi ve sonrası 56'şar günden toplam 112 gün ücretli izin verilirken, çocuklarına kendisi bakmak isteyen annelerin ilaveten 3 ay daha izin hakkı vardı.

Annelerin rahat seyahat edebilmeleri için demiryolu istasyonu kreşleri ve sosyal yaşama katılabilmeleri için gece kreşleri de açılmıştır. Sadece fabrikalardaki kreş yataklarının 1928 yılında 33 bin, 1931 yılında 130 bin, 1951 yılında ise 1.5 milyona ulaşmıştır.

EŞİTLİK VE GÜVENCEYLE GENİŞLEYEN HAKLAR

1936'da kabul edilen Sovyet Anayasası'nın 122. maddesi şöyle der: "SSCB'de ekonomik, devletsel, kültürel, toplumsal ve politik yaşamın bütün alanlarında kadın erkekle eşit haklara sahiptir. Bu hakların gerçekleştirilme olanağı, çalışma, emeğinin karşılığını alma, dinlenme sosyal güvenlik ve eğitim hakkı konusunda erkekle eşit kılınmasıyla güvence altına alınmıştır. Kadının yükü anne ve çocuğun devlet koruması altında olması, çok çocuklu ve yalnız annelere devlet yardımı sağlanması, paralı hamilelik izni verilmesi, geniş bir doğum evleri, çocuk bahçeleri ve kreşleri ağının kurulmasıyla hafiflemiştir." Bu hükümlerle hem kadınların tam hak eşitliği hem de anne-çocuk bakımı ve hizmetlerinin anayasal güvence altına alınmıştır.

1944 yılında gebelere, evli olan-olmayan tüm annelere verilen hizmetlerin kapsamı genişletilmiştir. 1947 yılındaki kararname ile de çok çocuklu annelere ve evli olmayan annelere verilen ödemeler artırılmıştır.

1944 yılında gebelere, evli olan-olmayan tüm annelere verilen hizmetlerin kapsamı genişletilmiştir. 1947 yılındaki kararname ile de çok çocuklu annelere ve evli olmayan annelere verilen ödemeler artırılmıştır.

TÜRK METAL SENDİKASI ÜYESİ KADINLAR:

Eylemler güzel ama konu mankeni değiliz

Selma AKSU
Ankara

Metal işkolunda yaklaşık 150 bin işçiyi ilgilendiren MESS grup sözleşmesi görüşmelerinde uyuşmazlık devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde metal sendikalarının örgütlü olduğu fabrikalarda çeşitli eylemler yapıldı. Fabrika içi yürüyüşler, basın açıklamaları, fazla mesaiye kalmama gibi eylemlere sendika üyesi kadın işçiler en önde katıldılar.

Ankara'da Türk Metal Sendikası üyesi kadın işçilerle metal sözleşmelerini ve eylemleri konuştuk, iyi bir sözleşme imzalanabilmesi için ve patronların

dayatmalarına karşı neler yapılması gerektiğini sorduk.

Metal işçisi kadınlar bu sözleşme döneminde yapılan eylemlerin önceki döneme göre "daha planlı ve ısrarcı" olduğunu söylüyor. Sendikaların eylemlerde kadınları ön plana çıkardığını, bunu özellikle örgütlemeye çalıştığını belirten işçiler, bir yandan bundan duydukları memnuniyeti, diğer yandan "konu mankeni" gibi tutulmaktan rahatsızlıklarını dile getirdiler.

'HER SORUNDA YANIMIZDA OLMALI'

Genç bir kadın işçi, "Elimizde bayrak en önde saf tutuyoruz, evet. Bu bizim de çok hoşumuza gidiyor. Heyecanlı, istekliyiz. Birbirimize haber veriyoruz mese-

la, böyle gidiyoruz eylemlere. Fakat kadın işçilerin fabrika içinde yaşadığı birçok sorunda sendika yanımızda olmuyor. Bu da bizi şüpheye düşürüyor. Sendika eylemler canlı olsun diye gerçekten uğraşılıyor. Ama hepimizin aklının bir köşesinde bu durumun samimiyetsiz olması ihtimali var."

Metal işkolunda 5 yıldır çalışan bir kadın işçi de, tüm kadınların eylemlere katıldığını ve süreçten memnun olduklarını belirtirken, hükümeti eleştiriyor: "Eylem kararlarıyla ilgili bir sıkıntımız yok; yavaş yavaş üretimi etkileyen eylemlere doğru gidiyor. Tabii hepimizin gönlünde grev yatıyor ama arabulucu, yüksek hakem kurulu, Tayyip Erdoğan, kriz, grev yasaklama gibi şeyler nedeniyle yaptırılmazlar diye bir

şeyler var aklımızda. Sonuçta 'Asgari ücrete jest yapıyoruz' deyip de işçiyi değil de patronlara jest yapanların olduğu bir ülkede nasıl eylem yapılırsa onu yapıyoruz."

KADIN KURULLARI TALEBİNE NE OLDU?

Başka bir kadın işçi ise taslakta yer verildiği açıklanan "kadın kurulları" ile ilgili artık hiç ses çıkmıyor olmasını eleştiriyor: "Eylemlerde elimizde bayrak en öndeyiz ama oluşturulacak kuruldanda ses yok. Dergide yazmıyor, temsilciler bir şey demiyor. Ne oldu bu iş anlamadık? Aramızda konuşuyoruz, bazı fabrikalarda sendika kurullarına kadınlardan seçilenler olmuş. Bu da iyi bir şey ama orada da seçilen kadınlara dair bazı sıkıntılar varmış."

'AYDA 85 BİN LİRA ALANLAR BİR HAFTA GEÇİNEMEZ'

Konuştığımız kadınların hepsi hayat pahalılığından, her gün gelen zamalardan şikayetçi. Krizle birlikte hayat standartlarının çok düştüğünü, özellikle son bir yıldır kendileri için hiçbir harcama yapamaz hale geldiklerini, giderek dışarda daha az vakit geçirdiklerini söyleyen kadınlar, sözleşmeyle iyi bir zam alınması gerektiğini vurguluyor.

Asgari ücrete yapılan zammı çok az bulan metal işçisi kadınlar, "Asgari ücrete zam yapmayanlar ayda 85 bin lirayla yaşıyor. Onlar değil bir ay, bir hafta bile geçinemezler bu parayla. "Enflasyonun altında bırakmadık" diye dalga geçiyorlar bir de" diyerek tepkilerini dile getiriyor.

Metal işçisi kadınlar sözleşme için yapılan eylemlerde ön safta olmaktan mutlu. Ancak sendikaların fabrikada yaşadıkları sorunlarda kendilerini yalnız bırakmasından şikâyetçi.

Bir yanda kayyum bir yanda kriz

Meyra ÇOBAN
Diyarbakır

Ekonomik krizin gün geçtikçe etkisini daha da hissettirdiği bu günlerde kayyum yönetimi altındaki Diyarbakır'da hayat giderek zorlaşıyor. İradeleriyle birlikte, işsizlik ve yoksulluğa karşı talepleri de hiçe sayılan Diyarbakırlı kadınlar için günler, kışın gelmesiyle birlikte daha sıkıntılı geçiyor.

Sur'da, sokak arasında küçük bir bakkal dükkanı işleten bir kadınla bir-

likteyiz. 30 yıldır bakkalda çalıştığını söylüyor. Türkçe bilmiyor, evde çocukları Türkçe kendisi ise Kürtçe konuşuyormuş. Hayat daha da pahalılaşırken, bir yandan da işsizliğin kendilerini vurduğunu anlatıyor: "İşsiziz, güçsüzüz kızım. Önceden çocuklarımız çalışıyordu, günlük 30-40 lira alıyorlardı. Şimdi işsiz kaldılar. Eşim 3 yıldır hasta, çalışmıyor, evde yatmak zorunda. Benim sigortam, maaşım yok. Kimse halimize bakmıyor. Ne yapalım kızım..."

Artık pazara bile gidemediğini, evin önünden seyyar satıcılar geçtiğin-

de onlardan bir şeyler aldığını belirterek, "Yazın yine bir şekilde idare ediliyor ama kışın çok daha zor" diyor. Bakkal olarak işlettiği küçücük dükkana ayda 200 lira kira verdiğini, bazen onu bile ödeyemez duruma düştüğünü söyleyen kadın, "Bak içinde pek bir şey yok kızım ama yine bu dükkana bize bir umuttur, hiç yoktan iyidir" diye konuşuyor.

Çözüm konusunda ise konuşmaktan çekiniyor. "Ne diyeyim daha kızım, Allah hayırlı bir çözüm çıkarsın. Korkumuzdan konuşamıyoruz artık. Hangisi hayırlı ise o olsun. Yani bu

kayyum gelmiş hep fakirlere zahmet oluyor. Fakir daha fakir zengin daha zengin... Yine de her şeyin hayırlısı başka bir şey diyemiyorum."

Sokakta rastladığımız bir başka kadın da evlerinde düzenli çalışan kimse olmadığını belirterek, geçim sıkıntısından yakınıyor. "Evde işi olan çalışan kimsem yok. Bir evden 300 lira alıyorum, çocuklar bazen günlük işlere gidiyorlar o şekilde geçimi sağlamaya çalışıyoruz" diyen kadın, giyecek ve yiyeceklerin çok pahalı olduğunu, okula giden çocuğunun masraflarını bile zor karşıladıklarını söylüyor.

KADIN İŞÇİLER ASGARİ ÜCRETE TEPKİ GÖSTERİYOR

'Çocuklarımı düşünmeyi ben de düşünmem'

Hande KÖSE / Nursel OKTAY
Yenimahalle / Ankara

2020 yılı için belirlenen 2 bin 324 lira, 70 kuruluşluk asgari ücret, birçok işyerinde olduğu gibi Onkoloji Hastanesi'nde çalışan işçilerin de gündemindeydi. Kendi aralarında devamlı bu konuda tartıştıklarını belirten işçilerden kimi "Bunalımdayım" diyor, kimi "Bunlar bizimle alay ediyor" diyor. Ama açık olan bir şey var, o da hükümete tepkinin arttığı.

Hükümete oy veren bir işçiyle tartıştığını anlatan Fatma, "Bu parayla geçinemiyorum ama demek ki daha fazla veremiyor. O yaptıysa vardır bir bildiği" diyenlerin sinirlerini bozduğunu, "Yine olsa yine oyumu veririm" diyenleri gördükçe umudunu yitirdiğini söylüyor Fatma.

Emel "Kendi maaşları 80 bin lira. Kendilerine gelince sorun yok ama bize acımiyorlar. 2 bin 324 lirayı kendilerine verelim 15 gün bile geçinmezler" derken, başka bir işçi

araya giriyor; "Ne 15 günü? Maaşı aldıktan iki gün sonra kira, faturalar, market derken bitmiş oluyor zaten!"

Son yerel seçimleri hatırlatan Emel, "Kazanmadığı için kendine oy vereni de vermeyeni de cezalandırıyor. Kaşıkla verip, vergileri kullanıp kepçeyle alacak" diye konuşuyor. Emel'in bu cümlesi üzerine hastanenin yemekhanesinde diyetisyen olarak çalışan Birsen, "Cezalandırırca cezalandırırsın. O zaman geldiği gibi gider. Şu ana kadar hep AKP'ye oy verdim fakat bundan sonra günahımı bile vermem" diyor.

İŞ VERMİYOR, PARA VERMİYOR...

Birsen, Beslenme ve Diyetetik Bölümü mezunu, genç bir kadın. Ataması yapılmadığı için yaşadığı şehirden kalkıp Ankara'ya gelmiş ve taşeron işçi olarak hastanenin yemekhanesinde işe girmiş. Maaşı yetmediği için ev tutamadığını, çalışan kadınları da kabul eden bir öğrenci yurdunda kaldığını anlatıyor: "Maaşımın yarısını yurda, yarısını yola veriyorum. Bu sene toplam 66 diyetisyen atanmış. Bu sayı çok yetersiz. Bana para vermiyor, iş vermiyor. Bekar olduğum halde geçinemiyorum. Herhangi bir sosyal aktiviteye katılmıyorum, sinemaya ve tiyatroya gidemiyorum, kendimi geliştiremiyorum. Zaten kendimizi geliştirmemizi istemiyorlar. Çalışalım, iş bitince eve gidip uyuyalım, yarın tekrar işe

gelelim istiyorlar."

Gülseren de sohbetimize dahil oluyor ve artan faturalara dikkat çekiyor: "Doğal gazı zaten en düşüğe yaşıyoruz. Elektrik faturası desen 100 liradan aşağı gelmiyor. Buna rağmen yapılan zam 300 lira."

'BU KENDİLERİNE ELBET KAYBETTİRECEK'

Filiz de mutfak masraflarından şikayetçi: "Markete girmeye korkuyoruz. Tek çeşit peyniri bile zor alıyoruz. Bir ay peynir alıyorsak diğer ay zeytini alıyoruz" diyerek, beddua ediyor.

İki yıl öncesine kadar AKP'ye oy verdiğini belirterek, "Artık vermem" diyen Filiz, kızgınlıkla devam ediyor: "Bize kadro bile vermediler, hiçbir hastanenin yemekhane çalışanlarına kadro yok. Bunun yanında üç kuruluşluk zamlar geçinmemizi bekliyorlar. Bu kendilerine elbet kaybettirecek. Tek maaşla iki çocuk okutanlar var. Benim çocuklarımı düşünmeyi ben de düşünmem."

Filiz'in "Bunalımdayım" diye tarif ettiği ruh haline benziyor, konuştuğumuz bütün işçilerin ruh hali; yüzlerinden kaygı, endişe, moral bozukluğu okunuyor. Tüm bunlara rağmen, birbirlerine destek olarak ve yan yana durarak bu günleri aşabileceklerini söylüyorlar. Gülseren, yan masada yemek yiyen erkek işçilere sesleniyor; "Asgari ücrete yapılan zamlar ilgili ne düşünüyorsunuz?" Erkek işçilerden "Bunlara oy verenlere sor!" sesi yükseliyor. Hep birlikte gülümseyiyoruz...

VAY BE NE JEST AMA!

Ebru YİĞİT / Kübra LAZ
Kocaeli

Emekçiler için "geçim" sözcüğünün karşılığı olan asgari ücret belirlendi. Belirlenmeden önce, memleketin kriz koşullarının nasıl bir talep doğurduğunu geçtiğimiz ay dergimizde değerlendirmiştik. En azından enflasyonun karşısında biraz olsun belimiz doğrulur diyen işçiler, bir taraftan da daha önce imzalanan sözleşmeler, derinleşen krizin yarattığı hava ile gerçekte nasıl bir karşılığı olacağını biliyordu.

Asgari ücret belirlendikten sonra konuştuğumuz kadın işçiler de sonuca şaşırılmıyordu. Ama sözlerinde 'Jest yapacağız' diyen Cumhurbaşkanına da, açık açık 'işvereni de düşünmeliyiz' diyen bakana da, göstermelik tepkiler veren sendikacılara da öfke vardı.

'ARTIK BİR ŞEYLER YAPMALIYIZ'

25 yaşında genç bir işçi olan Yasemin, gıda fabrikasında çalışıyor. Eksi 10 derece soğukta her gün sağlık sorunlarıyla boğuşurken, asgari ücrete gelen zammı duyduğunda çok öfkelenmiş. "Patronlara teşvik verilirken sıra bize gelince utanmasalar para bile vermezler" diyen Yasemin, yeni ücretin en az 2500 li-

ra olacağından eminmiş. Hatta 2500 lira olduğunda fabrikadaki arkadaşlarına pasta ismarlayacağını söylüyormuş. Şimdi ise "Böyle gitmez" diyerek, herkesi "bir şeyler yapmaya" çağırıyor.

Depo işçisi Songül eski bir AKP'li. Siyaset konuşmaya başladığında Tayyip Erdoğan'a sevgisini dile getirmekten geri durmazken, şimdi şöyle diyor; "Önceden diyordum ki Tayyip baba işini bilir bize karışmak düşmez, ama şimdi görüyorum ki öyle değil. Her sene umutla konuşuyoruz, belki bu sene iyi bir zam alırız diye, her yıl aynı hüsrana yaşıyoruz. Ben artık umut etmek istemiyorum."

Hatice, 40 yaşında, yemekhane işçisi. Asgari ücretin açıklanmasını merakla beklemiş. "Erdoğan işçiye jest yapacağız deyince, ne yalan söyleyeyim heyecanlandım. Bütün gün bekledik, sonra 300 liralık zammı duyunca dedim ki vay be ne jest ama! İnsan düşünüyor, acaba aklımızla alay mı ediyorlar..."

DEVLET NEDEN İŞVERENİN YANINDA?

Taşeronda temizlik işçisi olarak çalışan Nurgül, "Asgari ücret açıklanmadan önce herkes beklentisini düşük tutsun diye toplantılarda kriz var diyorlardı. Devletin bakanının bizim tarafımızda olması gerekir aslında ama çıktı dedi ki biz işverenimizi de düşün-

mek zorundayız. Gerçekten de öyle oldu, işvereni düşünüp işçiyi kimse düşünmedi" diyor. Devletin neden işçi yerine işvereni düşündüğünü sordüğümüzde ise "Sanırım işverenden korkuyorlar" diye yanıt veriyor, "Çünkü biz işçiler onların karşısında bir güç olamadık. Eğer birlik olabilsek o zaman bizden de biraz olsun çekinirlerdi."

'TÜRK-İŞ'İN TAVRI GÖSTERMELİK'

Metal fabrikasında çalışan Melike şaşırmadığını ifade ediyor: "Çünkü her seferinde işçiyi değil patronu düşündüklerini en açık biçimde gösteriyorlar." Türk-İş'in 'masayı terk ediyoruz' açıklamasını da "göstermelik" bulan Melike, "Gerçekten işçi sendikası olsa başta zaten kendisi 2500 lira gibi bir zam önermezdi. Devlet sendikası gibi görüyorum bu sendikaları, o yüzden de kiminle mücadele edelim, hangi sendika bizi satmıyor ki" diye yakınıyor.

Güvensiz ve umutsuz da olsa çözümün "işçilerin birliğinde" olduğunu bir şekilde söylüyorlar. "Nasıl birlik olabiliriz?" sorusunun cevabının da, önce bu umutsuzluğu kırmak sonrasında da en güvendiğiyle kendi fabrikasında sözünü birleştirmek olduğunu biz de Ekmek ve Gül dergisi vesilesiyle bir kez daha dile getirelim.

Kaşığın ucuyla bize kepeceye kendilerine...

Ben 32 yaşında, özel sektördeki bir gıda fabrikasında çalışıyorum. Çalıştığım yerde çoğunluk kadın. İnanın hepsi ile aynı kaygı ve geleceksizlik korkusu içindeyiz. Bir oğlum var. Ben sabah gidip akşam geliyorum işten, oğlum evde yalnız kalıyor ve korkuyor. Henüz ilköğretimde, ama bir ihtiyacı olsa önce 'Alabilir miyiz' diye soruyor. Bu da benim içimi acıtıyor.

Bu koşullarda asgari ücrete yapılan zam çok az. 2 bin 324 lira... Elektrik, su, doğal gaz, akaryakıt, pazar, market, okul ihtiyaçları derken hiçbir şey kalmıyor. Sosyal hayat artık bir lüks zaten. Fiyatlar her konuda almış başını gidiyorken verilen 304 TL zam!

Bizim gibi evine bakan insanları sefaletle sürükleyen devlet vekilleri, bizim aldığımız maaşla kaç gün geçinebilecekler acaba? Onlar bilmem hangi marka arabalarını değiştirirken biz elektrik faturasını, karnımızı doyurmayı, okuyan çocuğumuzu düşünüyoruz. Onlar tatillere giderlerken biz ay sonunu düşünüyoruz. Daha dün birçok şeye zam geldi; ehliyet, elektrik, benzin... Kaşığın ucunu gösterip kepeceyi kendilerine doldurmak diyorum ben bu işe. Bizler sahada çalışıp önce patronların sonra devletin cebini doldururken bizlerin cepleri her zaman kuruş hesabı yapıyor.

Tüyü bitmemiş yetimin hakkı var onların omuzlarında. Bizim omuzlarımızda ise kimse'nin hakkı yok. Alınımın terini götürüyorum evime... Lüks yaşantılarda da güzümüz yok. Sadece hayatımızı güzel bir şekilde devam ettirebilmek amacımız. İşten atılma korkusu içinde hakkımızı istemeye korkuyoruz. Ama hakkımızı istemek suç mu?

Şerife DEMİ / ANTALYA

Benim bu yaşadıklarımı hangi milletvekili, hangi bakan yaşıyor?

Hasret KANAT
Kağıthane / İstanbul

Yaşadıkları yoksulluk her geçen gün daha da keskinleşen, evin gıdasından ısınmasına kadar her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünmek zorunda olan Güzeltepeliler kadınlarla bir aradayız. Belirlenen yeni asgari ücreti konuşuyoruz.

Çiğdem'in üç yaşında bir çocuğu var, ev kira, geçinebilmeleri için çalışmak zorunda olduğunu, çalışabilmek için de çocuğunu kayıvalıdesine bırakmak zorunda olduğunu anlatıyor. Kreşe göndermeye para yetmiyor. Eşi güvenlik görevlisi, kendisi ise temizlik personeli. Asgari ücrete yapılan zammı soruyoruz. O da bize asgari ücretin neye göre belirlendiğini soruyor: "Simite, çaya, şeker, doğal gaza, elektrige, kiraya göre mi? Benim aklım almıyor. Verdikleri parayla geçinemediğimizi görmeleri lazım. Her gün gelen zamlarla yaşamaya dair bir şeyimiz kalmadı. Sadece barınma ve hayatta kalma ihtiyacımızı karşılıyoruz. Çocuğum kaynanamda diye evde ne doğal gaz ne elektrik kullanıyoruz. Ama gelen maaş kira ve faturalarla birlikte eriyip gidiyor. Ben çalışmazsam aç kalırız. İşe gidiyorum bahanesiyle evimde misafir ağırlamıyorum. Benim bu yaşadıklarımı hangi milletvekili, hangi bakan yaşıyor? Cumhurbaşkanı patronlardan başka kimseyi düşünmüyor. Bu halk aç mı, tok mu, onu ilgilendirmiyor. Meclisteki partilerin hiçbirisi halkın yaşamını düşünmüyor. Bazen karıncalar gibi düşünüyorum kendimizi. Bir toz bulutunun içinde ezilip yok olabiliriz ya da birleşip o toz bulutuna karşı mücadele edeceğiz."

'BİZİ YOKSULLUĞA İTEN SİSTEM PATRONDAN YANA'

Melek'in iki çocuğu var; biri lisede, diğeri üniversitede okuyor. Üniversiteye giden çocuğu aynı zamanda part time işe gidiyor. Çocukluğundan beri çalışıyor Melek, memleketten gelip işe koyulmuş. Şu anda asgari ücret alıyor. Yapılan zamma tepkili. "Onu da vermeselerdi keşke, neyimize yetecek" diyor, "Dört kişilik ailede üç kişi çalışsak da yarı aç yarı tokuz. Yaşamak için her şeyimizden kısıyoruz. Günlük 10 TL zammın bizim hayatımıza hiçbir ederi yok. Bu asgari ücreti bize reva görenler birgün bile o parayla yaşayamazlar. Bir gecede patronların vergilerini sıfırladılar ama benden 400 TL vergi aldılar. Bizleri soğuğa, yoksulluğa, açlığa mahkûm eden bu sistemdir, patronların yanında olan iktidardır."

'Bize daha fazla jest yapmasınlar'

Selma AKSU
Sincan / Ankara

Öznur, iki çocuk sahibi, emekçi bir kadın. Eşi inşaat işçisi, kendisi ise bir ilkokulda hizmetli olarak çalışıyor. Sincan Fatih 103 Evler'de oturan Öznur'la yeni yılın arifesinde, giden ve gelen yılı konuştuk.

"2019 hem maddi hem manevi çok zor geçti, hâlâ da geçmiyor. Zamlar falan... O kadar kısmamıza rağmen yetmiyor" diye başlıyor söze Öznur.

Evin aylık harcamalarını sorduğumuz Öznur, "Mutfak masrafı hariç elektrik, su, faturalar 500 lira. Mutfak masrafı aylık 400'ü geçiyor. O da kırmızı et falan hariç, et arada köyden geliyor. Okul ihtiyaçları, çocukların masrafları yok bu söylediklerimin içinde" diye yanıt veriyor.

Evleri sobalı. Kömür yardımının yetmediğini söylüyor. "Zaten verdikleri kömür çok kötü, çabuk sönüyor. Üstüne bir ton daha almamız gerekiyor, o da bin lira" diyor. Evi geçindirebilmenin çeşitli yöntemlerini deniyor; "Büyük tüp olmuş 110 lira mesela. Kışın çok tüp kullanmıyorum; yemeği, çayı sobada yapıyorum. Ama başka yerden çıkıyor. Mesela bir damacana su 7 lirayken, 13 lira olmuş. Anlayacağın çok da kısılmıyor.

Enflasyon nasıl yüzde 12 çıkıyor, anlamıyorum! Önceden eşim çalışırdı yeterdi, para bile artırırdım. Şimdi ikimiz de çalışıyoruz ama borç var."

Okulların ocak ayında tatil olması nedeniyle şubat maaşını yarım alıyor, yazın ise hiç maaş alamıyor Öznur. Bakanın "Asgari ücretli enflasyona ezdirmedik. 2-3 puan üzerinde verdik" sözlerine karşılık ise şöyle diyor:

"Önceden 50 lirayla pazara giderdim, 15 lira artardı. Şimdi gidiyorum 70-80 lira tutuyor. Onların enflasyonuyla bizimki bir değil. Biri 25, diğeri 35, öbürü 85 bin maaş alıyor. İki ay asgari ücretle yaşasınlar da bakalım neler oluyor. Eşim önceden baharda, yazda inşaatla çalışır, kışın iş olmazdı ama yeterdi bize. Şimdi yazın çocukları köye yollayıp, ben de evlere temizliğe gitme planı yapıyorum. Bu yıl kış gelmeden eşimin işleri durdu. Nasıl geçinelim iki çocukla? İncecik bir test kitabı 15 lira. Kitaplar, okul malzemeleri çok pahalı. Bir de '3-5 çocuk yapın' diyorlar."

2020'den beklentisini sorduğumuz Öznur, "Lütfen daha fazla jest yapmasınlar bize. Bir şeye zam gelmesin, yeter. Bizi böyle trajikomik bir hale soktular" diyor.

Korkarak yaşamak istemiyoruz!

Bir canlının öldürülmesi insanlığın bitişine davetiye çıkartmak demektir. Günümüzde artan kadın cinayetleri "insanlık" denilen kavramı yeniden sorgulatmaya başladı bu dönemlerde bizlere. İnsanlığımız bitiyor ve bitmemesi için ne bir önlem almıyor ne de uygun bir ceza sistemi oluşturuluyor. Bizim elimizden gelen, kadın haklarını savunanlarla bir olmak ve kadına değer vermeyen bu sistemle mücadele edip var olmaya çalışmak.

Kadın olmak... Bir yandan en büyük gurur kaynağımızken diğer yandan en büyük korkumuz. Evet, güçlüyüz, çok güçlüyüz. Dünyanın bütün yükünü sırtlayabilecek güce sahibiz, fakat bir yere kadar. Birinin suçu gülmek, birinin suçu yürümek, birinin suçu konuşmak, birinin suçu çalışmak, birinin suçu sevmek, birinin suçu minibüse binmek. Hepsinin ortak suçu ise "kadın" olmak. Kadınların yapacağı şey "Belli yerlerde bulunamazsın, dizini kırıp evinde oturacaksın, kocan ne derse onu yapacaksın, çocuk yapıp büyüteceksin, evine bakacaksın" sözlerine boyun eğmek değildir. Bizler bunun böyle olmadı-

ğını biliyoruz.

İlk çağdan beri kadınları öldürerek, değersiz olduklarını benimsettiler. "Güçsüzsün" dediler, oysa gücünü gösterebileceği bir fırsat tanımadılar. "Sen okusan da boş" deyip temel insan haklarından olan eğitimi elinden aldılar. Çünkü korkutular kadının güçlenmesinden, güçlenirse kendilerinin artık pek bir önemlerinin kalmayacağını düşündüler.

Okusa, bilgili kadının onlara ihtiyacı kalmayacaktı. Oysa o güçsüz olmalıydı, erkeğe muhtaç kalmalıydı. Annesi babası ona "En değerli sensin" demişti, o doğunca baba düğünler yapmıştı, kızı doğunca ise ağlamış, insan içine çıkamamıştı. Çocuk büyüdü, kadını güçsüz bir varlık olarak öğrendi. Çocuk büyüdü, kadını kendine hizmetçi belledi. Çocuk büyüdü, her kadını istediği zaman elde edebileceğini sandı, kadına tecavüz etti. Adalet bile ondan yanaydı. Birkaç sene yatıp çıkacaktı. O zaman öldürme hakkını da kendinde buldu. Birkaç sene dışında kaybı olmayacaktı, devam etti...

Gözünü bile kırpmadan, kendi çocuğunun yanında, çocuğunun haykırışlarına aldırmadan öldürüyorlar insafsızca. Caymıyor, caydırılmıyor

ve utanmadan "Pişman değilim" diyorlar.

Daha geçen günlerde bir akramızı daha kaybettik, Ceren'i. Ceren ne ilk ne son; acısı ne daha çok ne daha az. Her kadın cinayetinde kanımız çekiliyor, biz buna alışmak istemiyoruz diyoruz her seferinde. Bir kadın olmaktan korkmak istemiyoruz, ki bu durum artık sadece geceleri değil, gündüzleri de korkutur oldu. Artık attığımız her adımda biri tarafından takip edilme duygusuyla yaşamak istemiyoruz. Ama tüm bu korkunç tabloya rağmen yılmıyoruz. Çünkü bizler biliyoruz ki tüm bu yaptıkları aslında bizleri korkutmak için; sokaklardan, mücadeleden, hayatın her alanından geri düşürmek için sistematik bir şekilde yapılan şeyler. Yoksa nasıl çözümsüz kalır bu sorunlar? Yine söylüyoruz: Tüm bunları biliyoruz ve sorunun kaynağını biliyor olmak bizi güçlü kılıyor. Biz korkmayacağız! Kadının tam eşitliği için bu eşitsiz sistem ile mücadele etmeye devam edeceğiz: Her alanda her yerde. Bir araya gelerek, birleşerek ve danışarak. Yalnız değil, bunu bilerek.

Ataşehir Kız Öğrenci Yurdu Öğrencileri
İSTANBUL

2020'den dileğim endişelenmeden yaşamak

Ben yarı yaşımı köyde geçirmiş bir kadını. Hayatın zorluklarını küçük yaşlarda öğrenmiş, görmüş biriyim. Köyümüzde sadece ilkokul vardı. Kız çocuklarının okumasını istemezlerdi. Erkek çocuklarına daha fazla değer verilir, "O erkek yapar, sizler kızsınız" denirdi.

Bu evlenince de değişmedi. Kocana hizmet et. Onun sözünü dinle. Ne söylerse boyun eğ. Cevap verme. İtaat et. Ev kadını ol, çocuk doğur! Kadının evlenince de hiçbir şeye hakkı yok. Evde yemek yap, çamaşır yıkasın, evi temizlesin, çocuk baksın, söz sahibi olmasın, konuşmasın, yalnız dışarı çıkmasın, markete gitmesin, evde otursun, kocasının eline baksın isteniyor kadınlar. Tutuşturunca eline 5-10 lira, sussun bekleniyor.

Şimdiyse geçim sıkıntısı, ekonomik sorunlar, çocuklarımızın gelecek kaygısı... Yetişemiyoruz hiçbir şeye. Çalışmak istiyorsun, erkekler "Çalışmayı kolay mı sanıyorsun, otur evinde" demeye başlıyor. İşe gidince, kendi parayı kazanınca "Yoldan çıktık, kocasının sözünü dinlemiyor, eve bakmıyor, çocuklarına sıcak yemek yapmıyor" oluyor.

Son yıllarda kadına, çocuğa, hayvana yönelik taciz, tecavüz, şiddet işyerinde, sokakta, evde her yerde gittikçe arttı. Korkuyoruz, endişeliyiz çocuklarımız için. Evler, sokaklar eskisi gibi güvenli değil. Öz baba, ağabey, amca, dayı, komşu, erkek arkadaş, cinsel saldırı, şiddet, tehdit haberleri geliyor her yerden. Dışarı çıktığımızda herkese endişeli gözlerle bakıyoruz. Ben de bir kadını. Benim de yaşamaya hakkım var oysa ki.

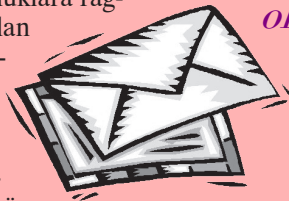
2020'den beklentim çocuklarımıza daha yaşanılır bir dünya, temiz, güvenilir bir ortam. Çocukların ve kadınların ölüm haberlerini almak istemiyoruz artık. Bu dünyada herkese yetecek kadar yer var. Yeter ki insanca, birbirimize zarar vermeden yaşamasını bilelim.

Elif KARABULUT
Mamak/ANKARA

Yeni yılın kararı kendini sevmeyi öğrenmek olsun mu?

Merhabalar, ben Çiğdem Aksakal, 36 yaşında, evli, iki evlat sahibi anneyim. Kederi ve mutsuzluğu çok, mutluluğu ise ömrüm boyunca bir elin on parmağını geçmeyecek kadar az gün yaşadım. Şu anda bile mücadele etmekte ve kendime değer vermeye çalışmaktayım. Bu zor olsa da başarmak için elimden geleni yapıyorum. Her zaman güçlü bir kadın olmak için mecbur bırakılan, şimdi ise bütün zorluklara rağmen kendi isteğiyle güçlü olan bir kadını. Zaten hep böyle değil midir? Kadınlar, belirli zamanlarda bazı şeylere mecbur bırakılıyorlar. İnsanın kendini kanıtlanması, hayatta kalmak için mücadele etmesi, sabırlı olması isteniyor. Bazılarımız galip gelirken, bazılarımız da 'Bu benim kaderim' deyip pes ediyoruz. Bense hiçbir zaman pes etmedim, etmeyeceğim. Çünkü güçlü bir kadını. Yaşamım boyunca hep düştüm. Beni ne sinek gibi ezibildiler

Ekmek ve Gül ile tanışmam çok tesadüf oldu ve dergiyi okudukça kendimi daha güçlü hissettim. Kadınların yanyana ve dayanışma için de olmalarının önemini çok daha iyi kavradım...

ne de elimden tutup ayağa kaldırdılar. Hiçbirine izin vermedim. Çünkü her düştüğümde kendimi sorgulayıp ayağa kalkmayı öğrendim. Bir gün yine düşersen daha iyisini yapıp kendimi geliştireceğime söz verip tekrar ayağa kalktım. Örneğin iki defa amansız olduğu söylenen hastalığa yakalandım,

zor ve sıkıntılı dönemler geçirdim. Etrafımda eşim ve ailem vardı, ama ben yine yalnızdım. Biliyordum bu hastalıkları kendim yenmem lazımdı. Hastalıkları yenmeyi başarmıştım, mutluydum. Bir kez daha kendimi motive etmiş ve ayağa kalkmıştım. Ekmek ve Gül ile tanışmam çok tesadüf oldu ve dergiyi okudukça kendimi daha güçlü hissettim. Kadınların yan yana ve dayanışma içinde olmalarının önemini çok daha iyi kavradım... Gördüğüm kadarıyla yaşadığımız şu sıkıntılı günlerde benim gibi bir sürü kadın varmış... Ama birçoğu kendine güvenmeyi bırakmış. Çoğumuz hayatın zorluklarıyla uğraşıyoruz. İnanıyorum ki bu yeni yılda kendimiz için kararlar alabiliriz, "Ben savaşaçağım, mücadele edeceğim, güçlü bir kadını, her şeyin üstesinden gelirim" diyebiliriz. Bu yeni yıldan beklentilerim kendini geliştiren, kitap okuyup araştıran, kendini sevmeyi ve kendine güvenmeyi öğrenen kadınların çoğaldığını görmek...

ANTALYA

Atlantik: Bir hayalet hikâyesi

- *Ada, sırf ailesi istiyor diye hayatını hiç istemediği bir adamla birleştirmek zorunda. Kimse ona ne istediğini sorma zahmetine bile girişmiyor. Ada'nın istekleri sadece ailesi değil, "din korkusu taşıyan" arkadaşları arasında da hoş karşılanmıyor.*

Kübra YETER

2019'un kasım ayında izleyiciyle buluşan Atlantik (Atlantique), hiç tanımadığı bir adamla evlendirilmek isteyen ancak geleceğinin sahibi olmaya çalışan genç bir kadının öyküsüne davet ediyor bizi.

Fransa'nın dikkatleri üstüne toplanan genç sinemacı Mati Diop, ilk uzun metraj filminin senaryosunu Oliver Demangel'la birlikte kaleme aldı. Fransa, Senegal ve Belçika ortak yapımlı film, 72. Cannes Film Festivali'nde Grand Prix ödülünün sahibi oldu.

Senegal'deki gündelik hayatı ve toplumun bağnazlıklarını merkeze alan filmin başrolünde Mana Sané yer alırken, ona İbrahim Traore, Babacar Sylla, Aminata Kane, Nicole Sougou ve Amadou Mbow gibi isimler eşlik ediyor.

GERDEK ODASI YANINCA...

Atlantik'in başkahramanı Ada, Dakar'ın banliyösündeki derme çatma evlerden birinde ailesiyle yaşamaktadır. Müslüman bir ailede büyüyen Ada, "makûs tali-hinden kurtulsun" diye, hiç tanımadığı zengin bir adamla evlendirilmek istenir. Oysa Ada'nın bir sevgilisi vardır; Süleyman...

Süleyman, Dakar'ın büyük bir inşaatında, insanlık dışı koşullar altında çalışmaktadır. Zengin bir adamın sahibi olduğu, dev kule inşaatında çalışan Süleyman ve diğer işçi arkadaşları yaklaşık üç aydır maaşlarını alamamaktadır. Her biri ayrı bir ev geçindiren işçiler, bu duruma bir son vererek haklarını almak ister. Fakat karşılarında tek bir muhatap bile bulamazlar.

Daha iyi kazanç elde etmek ve bir gelecek kurabilmek hayaliyle çareyi denize açılıp İspanya'ya geçmekte bulan Süleyman ve arkadaşları, bir gece kimseye haber vermeden banliyöden ayrılırlar. Süleyman, -Ada tam da onunla buluşmaya giderken- sessiz sedasız şehri terk etmiştir. Ada ise onun gittiğini öğrendiğinde en derininde hissettiği o yalnızlık hissiyle baş başa kalır. Kendisi için karar verilmiştir artık; hiç istemediği ve tanımadığı Omar'la evlilik süreci başlar.

Aileler düğün dernek kurar, gerdek yatağına kadar her şeyi hazır ederler. Fakat düğün gecesi beklenmedik olay-

Yönetmen: Mati Diop
Senaryo: Mati Diop, Oliver Demangel
Oyuncular: Mana Sané, İbrahim Traore, Babacar Sylla, Amina Kane, Nicole Sougou, Amadou Mbow, Mariama

Gassama, Coumba Dieng, Diankou Sembene
Tür: Dram
Süre: 1 saat 45 dakika
Yapım: Fransa, Senegal, Belçika

lar silsilesinin ilk fitili atılır. Beyazlar içinde hazırlanmış yatak odasının, bembeyaz çarşaf serili yatağı ateşe verilmiştir. Odadan geriye kül kalır. Olay polis tarafından araştırılmaya başlanırken Ada, banliyönün türlü yerlerine sirayet eden bu yangınların arkasında, onu kurtarmak isteyen Süleyman'ın olduğu hayaline tutunmak ister. Oysa gelişmeler, Ada'nın da hiç beklemediği bir sonuca doğru ilerleyecektir...

SÖMÜRÜ HER YERDE MÜCADELE DE...

Film, kapitalizmin çarklarında 'altın

taht'a kurulmuş dinin ve bağnazlığın içinde bir toplumun nasıl da hamur gibi yoğurulduğunu gösteren önemli göstergelere sahip. Senegal'in iç meselelerine açıklıkla yaklaşan Atlantik, sadece Senegal'e özgü bir hikâye değil; izlerken dünyanın birçok yerinde, özellikle de kendi coğrafyamızda yaşayanlar aklımızın kıyısından bir bir el sallıyor bize.

Açılış sekansında gördüğümüz inşaat alanı dünyanın ve ülkemizin içinde debelendiği betonlaşmayla beraber, işçilerin güvencesiz/güvensiz ve ağır çalışma koşullarının evrenselliğini hatırlatıyor. Bu durumda üçüncü havalima-

nında insanlık dışı koşullarda çalışan işçileri veyahut Ankara'da ücretleri ödenmediği için eylem başlatan inşaat işçilerini düşünmek hiç de alakasız olmuyor. Film özellikle, günümüzün kanayan yarası mültecilik ve göç sorununun altını çiziyor. Sevdiklerinden ayrılmak zorunda bırakılan insanların umut yolcuğunda başlarına gelecekleri yine kendi ağızlarından öğrenmek oldukça sarsıcı. Sonsuz bir deniz... Kırık dökük bir tekne... Dalgalar arasında verilen mücadelenin altında yatan insanca yaşama arzusu... Sömürünün ve yoksulluğun dünyanın her yerinde olduğu gerçeğinin ve işçilerin, emekçilerin her yerde aynı mücadeleyi verdiğinin altını çizen bu sahneler filmin önemli detaylarından...

Bir diğer yakıcı tablo ise toplum baskısının kadınlar üzerinde yarattığı etki üzerinden resmediliyor. Ada, sırf ailesi istiyor diye hayatını hiç istemediği bir adamla birleştirmek zor-

runda. Kimse ona ne istediğini sorma zahmetine bile girişmiyor. Ada'nın istekleri sadece ailesi değil, "din korkusu taşıyan" arkadaşları arasında da hoş karşılanmıyor. Düğün gecesi ortaya çıkan yangından Ada'yı ve sevgilisini sorumlu tutan ailenin "bekâret testi"ne kadar varan davranışlarıyla toplumumuzda da her kadının karşılaşması oldukça muhtemel. Aynı zamanda film, batıl inançlarla korkutulan kızların, başlarına gelen olayları, "Edepli giyinmediğim için göbük deliğimden bir ruh girmiş" şeklinde yorumlamasıyla cehaletin nasıl da akıldışı sonuçlara varabileceğini gösteriyor.

CANNES'DA BİR İLK

Filmin önemli metaforu kadınlar üzerinden kuruluyor. Zamanında cadı diyerek yakılan kadınlar gibi, banliyöyü terk eden arkadaşlarının hakkını savunmak yine toplumun korktuğu o cadılara düşüyor. Kadınların toplumsal gelişimdeki, yaşam mücadelesindeki rolüne işaret eden Atlantik, var olmaya, yolunu bulmaya çalışan Ada'nın dünyasını anlatırken, bizlere de durup düşünecek alanlar bırakıyor.

Atlantik'i izlememizi gerektiren güzel sebeplerden biri de Cannes'da 'Büyük Ödül'ü kazanan ilk kadın yönetmene sahip olması diyebiliriz.